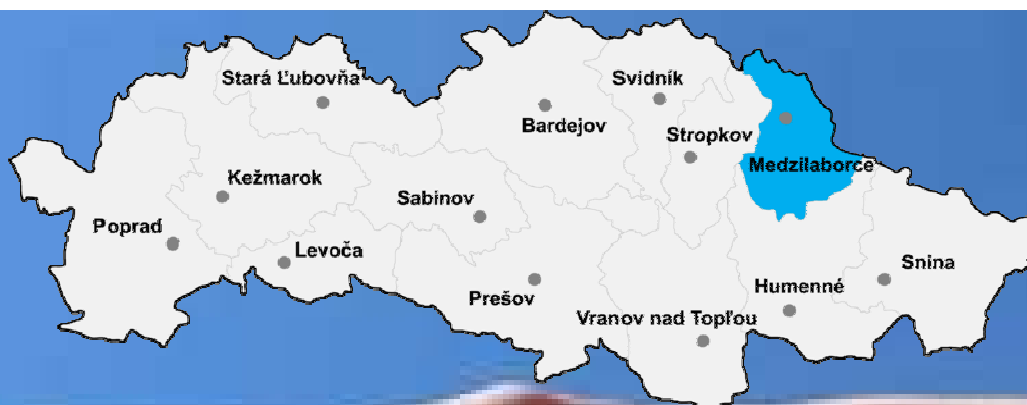

Mesto Medzilaborce

**KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB**

2016 - 2022

OBSAH

1 ÚVOD	1
1.1 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb	2
1.2 Legislatívne vymedzenie sociálnej služby	3
1.3 Samosprávna pôsobnosť mesta	5
1.4 Podstata a hlavné princípy komunitného plánovania	7
1.5 Fázy komunitného plánovania	8
2 Socio - demografická analýza	11
2.1 Popis lokality	11
2.2 Demografický vývoj	13
2.3 Štruktúra obyvateľstva	22
3 Sociálne služby	24
3.1 Identifikácia sociálnych zariadení	24
3.2 Opatrovateľská služba v meste	39
3.3 Stravovanie pre dôchodcov	43
3.4 Komunitné centrum	44
4 Dotazníkový prieskum	47
4.1 Klasifikácia sociálnych skupín	48
4.2 SWOT analýza	65
5 Záver	68

Vážení občania,

prihováram sa k Vám aj touto cestou a to predstavením Komunitného plánu sociálnych služieb, ktorý bol spracovaný v tomto roku v zmysle Zákona o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z, ktorý je platný od 01.01.2009. Na príprave tohto dokumentu sa podieľala pracovná skupina ako aj Vy, vážení občania, prostredníctvom dotazníka, ktorý bol Vám ponúknutý.

Komunitný plán je metóda, pomocou ktorej môžeme plánovať obsah a rozsah sociálnych služieb tak, aby zodpovedali špecifikám nášho mesta a potrebám našich občanov. Našou snahou je, aby sme postupne v ďalšom období zabezpečovali úlohy a ciele stanovené v Komunitnom pláne sociálnych služieb. Preto všetkým realizátorom a poskytovateľom sociálnych služieb želám veľa úspechov pri mobilizácii zdrojov v meste a naplnenie spoločne plánovaných zámerov v meste.

Ďakujem členom riadiacej skupiny za prípravu komunitného plánu a zároveň poďakovanie patrí aj Vám, vážení občania, ktorí ste sa zapojili do prípravy tohto dokumentu.

.....
Ing. Vladislav Višňovský
primátor mesta

1 ÚVOD

Sociálne služby sú súborom rôznych činností, ktoré sú zamerané na pomoc ľuďom. Cieľovou skupinou v rámci tejto pomoci sú občania, ktorí sa ocitli v nepriaznivej životnej situácii a nedokážu si svojim vlastným pričinením zabezpečiť základné životné potreby, alebo sú odkázaní na pomoc z iných vážnych dôvodov.

Cieľom sociálnych služieb je hlavne podporovať rozvoj, alebo zachovanie sebestačnosti občana, jeho návrat do domáceho prostredia, obnovenie, alebo zachovanie pôvodného životného štýlu.

Komunitný plán sociálnych služieb je nevyhnutnosťou v rámci monitorovania sociálneho prostredia daného regiónu na zistenie a odhalenie nedostatkov, ale aj pozitív v danej sociálnej oblasti.

Na to, aby sme zistili kvalitu a kvantitu poskytovania sociálnych služieb sa nemôžeme obmedzovať len na názory odborníkov, ktorí v danej oblasti figurujú a ovplyvňujú činnosť jednotlivých inštitúcií, kde sa poskytujú rôznorodé sociálne služby. Dôležitým aspektom sú názory a postoje ľudí, ktorým sa dané služby dostávajú a ktorý do budúcnosti tieto služby môžu využívať.

Z tohto hľadiska rozlišujeme tzv. **účastníkov komunitného plánovania sociálnych služieb** ktorými sú:

- **Zadávatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktorým zabezpečovanie sociálnych služieb na príslušnom území vyplýva zo zákona. Sociálne služby zriaďujú, prípadne zadávajú iným subjektom, financujú a organizujú. V systéme verejnej správy na Slovensku sú to obce, mestá a samosprávne kraje, MPSVaR SR
- **Poskytovatelia sociálnych služieb** - subjekty, ktoré služby poskytujú a ponúkajú, bez ohľadu na ich právnu subjektivitu. Poskytovateľ sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom obec, právnická osoba zriadená alebo založená obcou alebo samosprávnym krajom
- **Užívatelia sociálnych služieb** - osoby, ktorým sú poskytované sociálne služby z dôvodu ich nepriaznivej sociálnej situácie. Do nepriaznivej sociálnej situácie sa jednotlivec môže dostať z rôznych príčin, napr.: v dôsledku vysokého veku, nepriaznivého zdravotného stavu, krízových životných situácií, životných návykov spôsobu života, ktorý vedie ku konfliktu so spoločnosťou, trestno-právnej činnosti a pod.

- **Verejnosc'** - rodinní príslušníci užívateľov sociálnych služieb, občania žijúci na príslušnom území, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb priamo nedotýka, ale v blízkej budúcnosti môžu patriť k potencionálnym užívateľom sociálnych služieb, prípadne poskytovanie sociálnych služieb môže ovplyvniť kvalitu ich života.

Iba zosúladením a spojením týchto faktorov môžeme dosiahnuť harmonizáciu v rámci poskytovania sociálnych služieb. Vzhľadom k tomu, že názory ľudí sú navzájom od seba odlišné a každý občan háji hlavne svoje záujmy, potreby a nároky a niekedy aj nezohľadňuje a neakceptuje možnosti poskytovateľa či už (materiálne, finančné a pod.), je často problematické dospieť k spomínanej harmonizácii a dosiahnutiu konsenzu.

Preto aj pomocou tejto metódy chceme plánovať sociálne služby tak, aby vychádzali z potrieb občanov, ktorí sú na ne odkázaní.

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahuje najmä:

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode, vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
- analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce alebo vyššieho územného celku,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb,
- časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
- analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
- spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu alebo koncepcia rozvoja sociálnych služieb.

1.1 Ciele komunitného plánu sociálnych služieb:

- poznať plány a predstavy poskytovateľov sociálnych služieb,
- poznať požiadavky a potreby prijímateľov (klientov, obyvateľov Medzilaboriec),

- rozšíriť a skvalitniť poskytovanie sociálnych služieb a snaha pomôcť všetkým cieľovým skupinám,
- spracovať aktuálny dokument o sociálnych službách,
- zvýšiť efektivitu investovaných zdrojov,
- zapojiť verejnosť do plánovania sociálnych služieb, prevencia vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej situácie fyzickej osoby rodiny alebo komunity,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- prevencia sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

1.2 Legislatívne vymedzenie sociálnej služby

Podľa zákona o sociálnych službách č.448/2008 Z.z je sociálna služba chápaná ako:

- odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na
 - a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
 - b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia sa do spoločnosti,
 - c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb fyzickej osoby,
 - d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
 - e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny.

Sociálne služby krízovej intervencie:

- Terénna sociálna služba krízovej intervencie
- Nízkoprahové denné centrum
- Integračné centrum
- Komunitné centrum
- Nocľaháreň

- Útulok
- Domov na polceste
- Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu
- Zariadenie núdzového bývania

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:

- Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života
- Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti
- Služba včasnej intervencie

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:

- Zariadenia podporovaného bývania
- Zariadenie pre seniorov
- Zariadenie opatrovateľskej služby
- Rehabilitačné stredisko
- Domov sociálnych služieb
- Špecializované zariadenie
- Denný stacionár
- Opatrovateľská služba
- Prepravná služba
- Sprievodcovská služba a predčitateľská služba
- Tlmočnícka služba
- Sprostredkovanie tlmočníckej služby
- Sprostredkovanie osobnej asistencie
- Požičiavanie pomôcok

Medzi odborné činnosti, ktoré sa poskytujú v jednotlivých zariadeniach patria:

- základné sociálne poradenstvo,

- špecializované sociálne poradenstvo,
- pomoc pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
- sociálna rehabilitácia,
- ošetrovateľská starostlivosť v zariadení,
- pracovná terapia,
- tlmočenie,
- sprostredkovanie
- pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností,
- výchova,
- preventívna aktivita,
- pomoc pri pracovnom uplatnení,
- pomoc pri príprave na školskú dochádzku a školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školského zariadenia,
- stimulácia komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím,
- pomoc pri prevádzke domácnosti, pomoc pri hospodárení s peniazmi, podpora pri organizovaní času, podpora pri zapojení sa do spoločenského a pracovného života, podpora rozvoja osobných záujmov, predchádzanie a riešenie krízových situácií a podpora spoločensky primeraného správania v rámci podpory samotného bývania.

1.3 Samosprávna pôsobnosť mesta:

- 1) vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- 2) utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- 3) je správnym orgánom v konaniach o:
 - a) odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 - b) zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode
 - c) odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,

- d) povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť
- 4)** vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- 5)** poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 - a) sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári
 - b) nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 - c) opatrovateľskej služby,
 - d) prepravnej služby,
 - e) odľahčovacej služby,
 - f) pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- 6)** poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- 7)** môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby,
- 8)** uzatvára zmluvu:
 - a) o poskytovaní sociálnej služby,
 - b) o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- 9)** zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulantnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- 10)** môže zriaďovať, zakladať a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,
- 11)** môže poskytnúť finančný príspevok na základe písomnej zmluvy a kontroluje hospodárenie s ním,
- 12)** poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- 13)** môže poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby
- 14)** môže poskytovať finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,

- 15) kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
- 16) ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti
- 17) a kontroluje ich plnenie,
- 18) vedie evidenciu
 - a) posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby
 - b) rozhodnutí
 - c) prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode
- 19) vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu
- 20) poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- 21) uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- 22) môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku

1.4 Podstata a hlavné princípy komunitného plánovania:

Komunitné plánovanie je spôsob, ktorým môžeme začať spoluprácu a vytvárať trvalé partnerstvá. Táto metóda v porovnaní s inými výrazne posilňuje princípy demokracie, pretože zapája do procesu všetkých, ktorých sa daná oblasť týka. V tomto procese prevažuje dialóg a vyjednávanie, dosiahnutý výsledok je prijatý a podporený väčšou časťou účastníkov, ktorí sú ich súčasťou. Cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je posilňovanie sociálnej súdržnosti všetkých obyvateľov mesta, alebo obce. Predchádza sociálnej izolácii a sociálnemu vylúčeniu ohrozených jednotlivcov a skupín, a vťahuje do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji.

Medzi základe princípy komunitného plánovania patria:

Partnerstvo medzi všetkými účastníkmi - princíp triády, ktorý predstavuje spoluprácu zadávateľov, poskytovateľov a prijímateľov sociálnych služieb. Účastníci komunitného

plánovania majú rovnaký priestor v tomto procese a ich potreby a ciele sú rovnako dôležité, majú rovnakú mieru váhy.

Zapájanie miestneho spoločenstva - princíp rovnosti. Do procesu komunitného plánovania sú zapájaní občania komunity, pričom sa hľadajú metódy a formy oslovenia tak, aby ponuka cez spoluprácu bola pre nich zrozumiteľná a nikto z občanov komunity nebol diskriminovaný alebo vylúčený z tohto procesu.

Hľadanie nových finančných a ľudských zdrojov. V tomto princípe sa vyzdvihuje hlavne spolupráca s podnikateľmi obci a miest, ktorí už v sociálnej oblasti pomohli, alebo môžu ponúknuť svoju pomoc. Okrem podnikateľov sa kladie dôraz aj na prácu dobrovoľníkov, svojpomocné skupiny, rodinnú starostlivosť a susedskú výpomoc.

Práca s informáciami. Počas procesu komunitného plánovania obec alebo mesto musí zabezpečiť dostatok informácii pre verejnosť, ale aj pre všetkých, ktorí sa tohto procesu plánovania zúčastňujú. Tieto informácie by mali byť odovzdávané pravidelne a všetci zúčastnení ale aj verejnosť má mať možnosť podávať pripomienky.

Priebeh spracovania komunitného plánu je rovnako dôležitý ako jeho výsledný dokument. Vyhľadávanie, zapájanie a diskusia zúčastnených a občanov je počas priebehu spracovania komunitného plánu rovnako dôležitý ako i jeho výsledok, pretože bude plne zodpovedať miestnym podmienkam, potrebám a zdrojom. Komunitný rozvojový plán môže vypracovať aj odborný tím ľudí, ktorí žijú mimo komunity, ak sa bude pridŕžiavať podľa miestnych podmienok, potrieb a zdrojov.

Zohľadnenie vytvorenej a už osvedčenej spolupráce. Spolupráca medzi účastníkmi prináša vyššiu kvalitu ponúkaných sociálnych služieb, ak sa neustále prehĺbuje a už fungujúca spolupráca môže byť inšpiráciou pre nových účastníkov komunitného plánovania.

Kompromis želania a možnosti. Je to kompromis toho čo chceme a toho čo máme k dispozícii. Je to vlastne spoločná dohoda medzi účastníkmi, ktorá vymedzuje, kto a ako sa bude na dosahovaní cieľov komunitného plánu podieľať v rámci jeho možnosti materiálnych, finančných a ľudských zdrojov.

1.5 Fázy komunitného plánovania

Príprava prostredia. Táto fáza je dôležitá na to, aby si každý, kto vstupuje do tohto procesu uvedomil, že sa zapája dobrovoľne a že tento proces je dôležitý pre všetkých občanov obce či

mesta. Počas tejto fázy sa vytvorí výkonná pracovná skupina na celý proces komunitného plánovania, vyberú sa osoby, ktoré budú nápomocné a pripraví sa samotné prostredie. Zvolí sa spôsob oslovenia a prizývania ďalších účastníkov komunitného plánovania. Je veľmi dôležité, aby volený predstavitelia akceptovali komunitný plán a v konečnej fáze ho aj schválili.

Vytvorenie riadiacej štruktúry pre komunitné plánovanie. V tejto fáze ide hlavne o zapojenie všetkých účastníkov komunitného plánovania, organizovanie pracovných stretnutí, ktorých sa zúčastňujú jednak zadávateľia, poskytovatelia, ale aj prijímatelia sociálnych služieb. Určia sa etapy procesu, definujú sa potreby komunity, vyhodnotia sa silné a slabé stránky, ohrozenia a príležitosti poskytovateľov sociálnych služieb, určia sa priority a rozvoj sociálnych služieb a vyhodnotia sa pripomienky navrhnuté počas stretnutí. Vytvorí sa taká organizačná a riadiaca štruktúra, ktorá bude trvalo udržateľná a použiteľná počas všetkých etáp plánovania sociálnych služieb.

Definovanie problémov a potrieb. Táto fáza vytvára priestor pre zástupcov cieľových skupín na to, aby prezentovali potreby a záujmy celej komunity a vzájomne sa informujú. K porozumeniu problémom komunity je veľmi dobré spraviť analýzu potrieb, zhodnotiť existujúce zdroje, určiť silné a slabé stránky, zdefinovať príležitosti a riziká a určiť smer rozvoja sociálnych služieb za aktívnej účasti prijímateľov a poskytovateľov sociálnych služieb.

Návrh rozvoja sociálnych služieb. Fáza, v ktorej sa určujú hlavné hodnoty, ktoré budú pri spracovaní komunitného plánu rešpektované a dodržiavané. Určuje sa smer, ktorým sa budú sociálne služby v budúcnosti uberať, cieľ a priority, ktoré majú byť dosiahnuté, prekážky, ktoré bude potrebné prekonávať. Okrem toho sa určia aj regionálne a nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj sociálnych služieb v danej obci či meste.

Formulácia strategického rozvoja sociálnych služieb. V tejto fáze sa určujú kroky a úlohy na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít, pričom treba dôkladne sledovať realizáciu komunitného plánu a nakoniec spracovať konečnú podobu komunitného plánu. V tejto fáze sa hotový komunitný plán predkladá verejnosti, aby občania mohli vyjadriť svoje pripomienky, ktoré by mali byť zohľadnené pri konečnom spracovaní komunitného plánu. Konečnú podobu komunitného plánu schvaľuje mestské zastupiteľstvo. Po tomto schválení sa pristupuje k samotnej realizácii.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Realizácia komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb. Fáza, v ktorej sa uskutočňuje komunitný plán vyhotovený na určitú dobu najčastejšie na obdobie piatich rokov. Realizácia komunitného plánu sa vyhodnocuje každý rok. Vyhodnotenie sa predkladá na vedomie občanom, aby bola komunita informovaná o plnení tohto plánu. Počas tohto obdobia sa naďalej vyhľadávajú noví partneri, ktorí sa zapájajú do procesu.

2 SOCIO – DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA

Základná charakteristika

Poloha: Východoslovenský kraj – región Horný Zemplín

Rozloha: 3 292 ha

Okres: Medzilaborce

Kraj: Prešovský samosprávny kraj

2.1 Popis lokality

Mesto Medzilaborce leží v severovýchodnej časti východného Slovenska, na sútoku Laborca a Vydranky a administratívne spadá pod Prešovský samosprávny kraj. Leží vo výške

326 m n. m. a jeho rozloha je 32,92 km². Mesto je vzdialené 42 km severne od Humenného, 34 km severovýchodne od Stropkova a od krajského mesta Prešov 88 km. Na štátne hranice s Poľskom je len 9 km. Údolie Laborca je z východnej strany ohraničené vrchmi Magura a Kyčera, zo západnej vrchom Kamjana.

Mesto Medzilaborce sa z geomorfologického hľadiska nachádza v severnej časti Laboreckej vrchoviny, ktorá patrí do oblasti Nízkych Beskýd, subprovincie Vonkajších Východných Karpát a provincie Východných Karpát. Katastrálne územie môžeme konkrétne začleniť do Medzilaboreckej brázdy.

Mesto Medzilaborce má ku 31.12.2015 evidovaných 6 117 obyvateľov. Hustota obyvateľstva je 186,03 obyv./km². V meste žije pomerne vysoký počet marginalizovaných občanov rómskeho etnika. V súčasnosti tu žije cca 1 300 marginalizovaných čo je 20,14% a tento počet každoročne narastá. Mesto, kde sa stretáva 5 náboženstiev, je veľmi rôznorodé z pohľadu národnostného zloženia. Z historického hľadiska bolo mesto zložené väčšinou z Rusínov a Židov.

Národnostná štruktúra obyvateľstva (2013): Slovenská 37,6 %, Rusínska 35,5 %, Rómska 9,5 %, Ukrajinská 3,1 %, Česká 0,2 %.

Religiózna štruktúra obyvateľstva: Pravoslávne 36,7 %, Gréckokatolícke 35,5 %, Rímskokatolícke 8,2 %, Jehovovi svedkovia 1,0 %, Evanjelické 0,5 %.

Dnešné Medzilaborce sú administratívnym, kultúrnym, rekreačným a športovým centrom tamajšieho regiónu, v ktorom značnú časť populácie tvorí národnostná menšina Rusínov a Ukrajincov.

Mesto Medzilaborce so svojím okolím patrí k menej turisticky známym oblastiam na Slovensku. Avšak klimatické podmienky, najmä v zimnom období a atraktívne prírodné prostredie vytvárajú vhodné podmienky pre návštevníkov. K najvýznamnejším možnostiam na aktívnu turistiku patria Lesopark Kamjana (sieť chodníkov vhodných na pešiu turistiku), lyžiarske centrá Danová a Borov.

2.2 Demografický vývoj

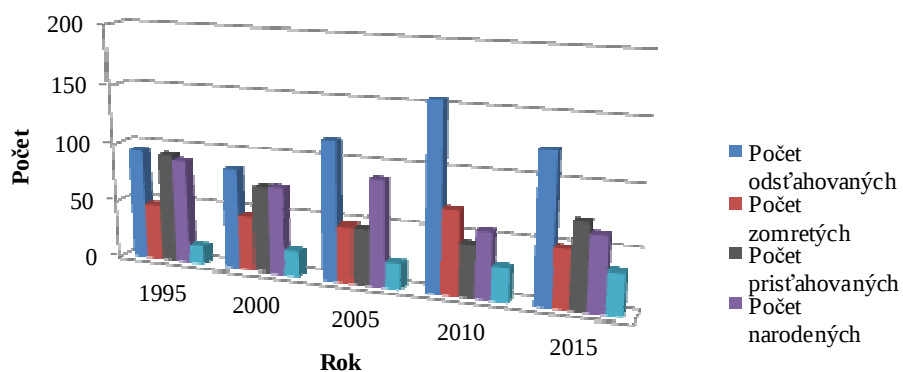
Demografia miestneho obyvateľstva nepriamo odzrkadľuje takmer všetky signifikantné aspekty, ktoré sú charakteristické pre súčasné Medzilaborce (kúpna sila, pracovné príležitosti a pod.) a jeho predpokladaný vývoj.

Tabuľka č. 1

Demografický vývoj					
	1995	2000	2005	2010	2015
Počet odsťahovaných	94	85	117	156	124
Počet zomretých	47	46	47	70	49
Počet prisťahovaných	92	73	47	44	71
Počet narodených detí	88	74	89	56	63
z toho rómskych	16	21	21	28	35

Graf č. 1

Graf demografického vývoja

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

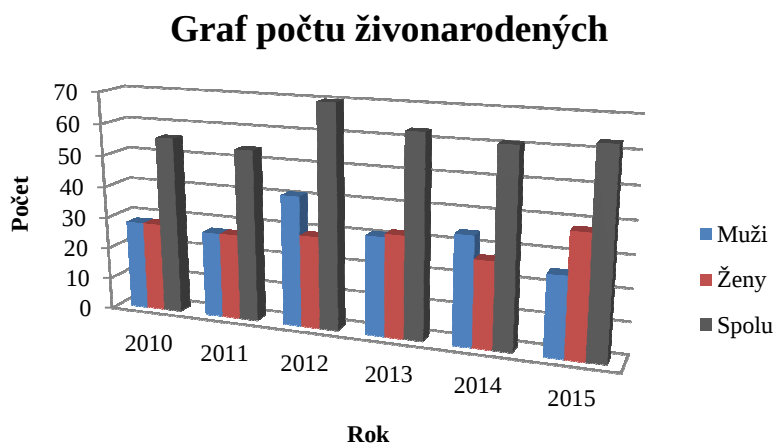
Živonarodení

V období od roku 2010 až 2015 je ročný priemer živonarodených detí v meste Medzilaborce 61, z toho cca 25 detí je z marginalizovanej komunity. Najväčší počet narodených detí v počte 70 predstavuje rok 2012, od tohto roku zaznamenávame u majority už len pokles narodení. Podiel živonarodených žien predstavuje 49 % a podiel živonarodených mužov 51 % v sledovanom období.

Tabuľka č. 2

Ukazovateľ	Počet narodených v meste Medzilaborce					
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Muži	28	27	41	31	34	25
Ženy	28	27	29	32	27	38
Spolu	56	54	70	63	61	63

Graf č. 2

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Zomrelí

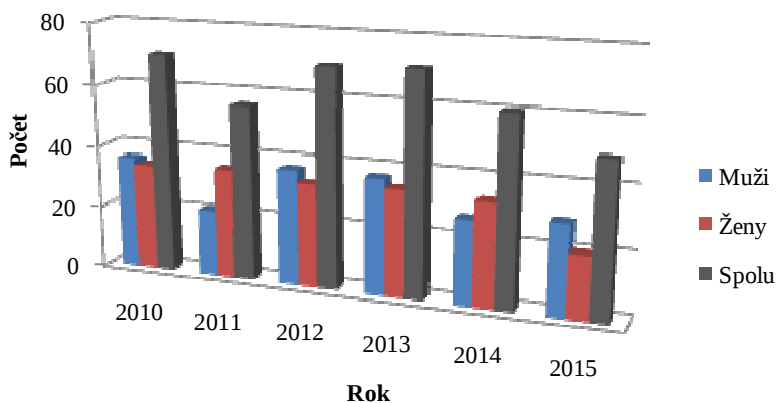
Priemerný ročný počet zomretých obyvateľov za obdobie rokov 2010 až 2015 v meste Medzilaborce predstavuje 63 ľudí. V súčasnosti zaznamenávame pokles úmrtnosti, ktorý môže byť spôsobený zväčšujúcim sa počtom zariadení sociálnych služieb. Podiel zomretých žien a mužov zodpovedá 50 % zastúpeniu.

Tabuľka č. 3

Ukazovateľ	Počet zomretých v meste Medzilaborce					
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Muži	36	21	37	37	27	29
Ženy	34	35	33	34	33	20
Spolu	70	56	70	71	60	49

Graf č. 3

Graf počtu zomretých

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Prist'ahovaní

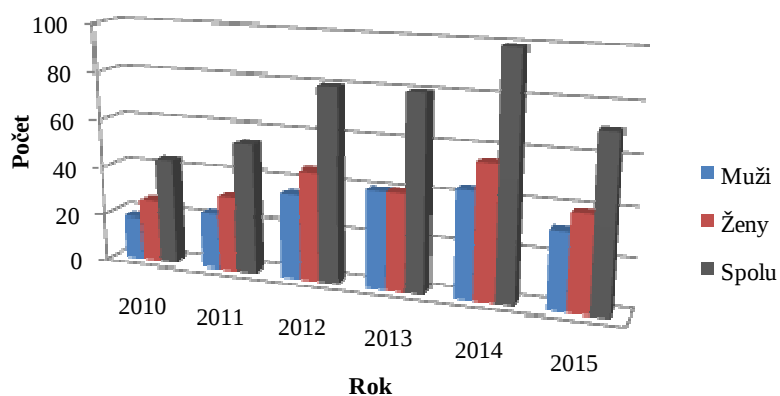
Ročný priemer nárastu obyvateľstva sťahovaním predstavuje 71 obyvateľov v sledovanom období od roku 2010 až 2015. Od roku 2012 zaznamenávame vyšší nárast prist'ahovaného obyvateľstva v meste Medzilaborce.

Tabuľka č. 4

Ukazovateľ	Prist'ahovaní do mesta Medzilaborce					
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Muži	18	23	35	40	44	32
Ženy	26	31	45	40	55	39
Spolu	44	54	80	80	99	71

Graf č. 4

Graf počtu prist'ahovaných

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Odst'ahovaní

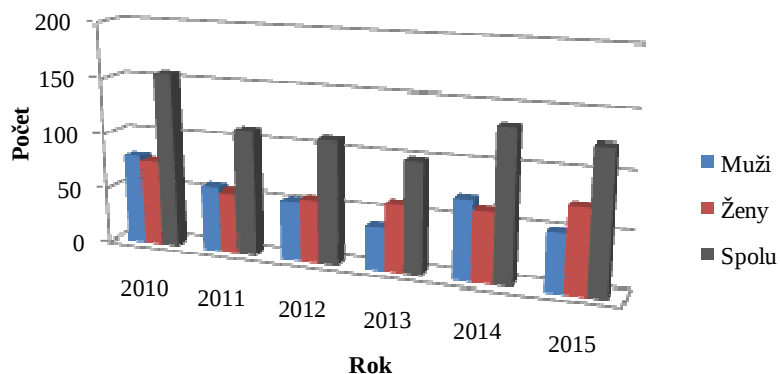
Ročný priemer úbytku obyvateľov sťahovaním predstavuje 122 obyvateľov. Z uvedeného vidíme, že viac obyvateľov sa z mesta sťahuje ako prisťahuje. Úbytok obyvateľstva sťahovaním je spôsobený hlavne odchodom mladých ľudí za prácou do iných miest a obcí aj mimo regiónu.

Tabuľka č. 5

Ukazovateľ	Odst'ahovaní z mesta Medzilaborce					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Muži	80	57	53	38	71	50
Ženy	76	54	56	60	62	74
Spolu	156	111	109	98	133	124

Graf č. 5

Graf počtu odst'ahovaných

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Celkový prírastok obyvateľstva

(narodení – zomrelí + prisťahovaní – odsťahovaní)

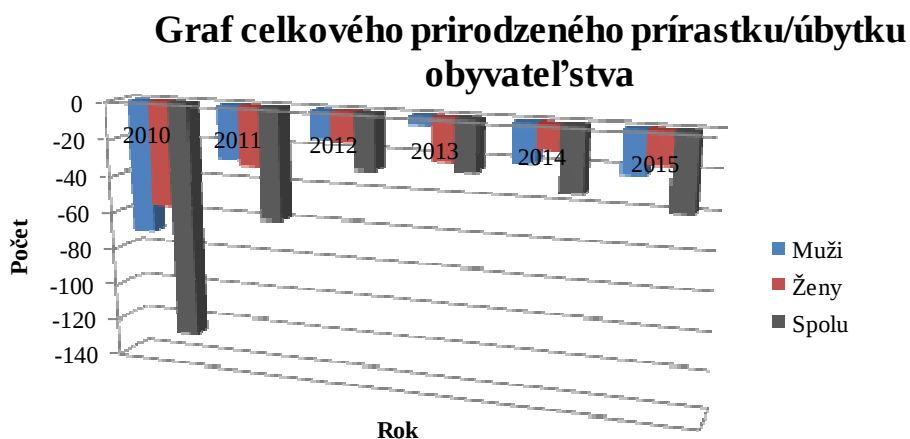
Väčší pohyb obyvateľov zaznamenávame viac u majoritného obyvateľstva. V uvedenom období je zaznamenaný migračný úbytok, v dôsledku čoho je prírastok obyvateľov od roku 2010 negatívny.

Celkový prirodzený prírastok, resp. úbytok narodením, úmrtím, prisťahovaním a odsťahovaním predstavuje priemerne -52 obyvateľov ročne.

Tabuľka č. 6

Ukazovateľ	Celkový prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v meste Medzilaborce					
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Muži	-70	-28	-14	-4	-20	-22
Ženy	-56	-31	-15	-22	-13	-17
Spolu	-126	-59	-29	-26	-33	-39

Graf č. 6

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Sobášnosť

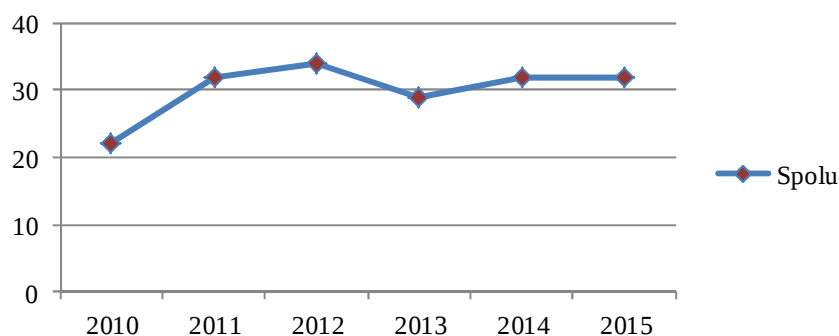
Stav sobášnosti od roku 2010 do roku 2015 je vyrovnaný. Hrubá miera sobášnosti predstavuje aktuálny počet sobášov na 1000 obyvateľov. V meste Medzilaborce v roku 2010 to boli 3 sobáše, od roku 2011 až 2015 to bolo 5 sobášov. Ročný priemer sobášov je 30.

Tabuľka č. 7

Ukazovateľ	Počet sobášov mesto Medzilaborce					
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	22	32	34	29	32	32

Graf č. 7

Graf sobášov

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Rozvodovosť

Stav rozvodovosti od roku 2010 do roku 2015 je takisto ako u sobášnosti pomerne vyrovnaný. Hrubá miera rozvodovosti je aktuálny počet rozvodov na 1 000 obyvateľov. V meste Medzilaborce bola najväčšia hrubá miera rozvodovosti 0,29 v roku 2010. V ostatných rokoch to boli ešte menšie hodnoty. Ročný priemer rozvodov je 14.

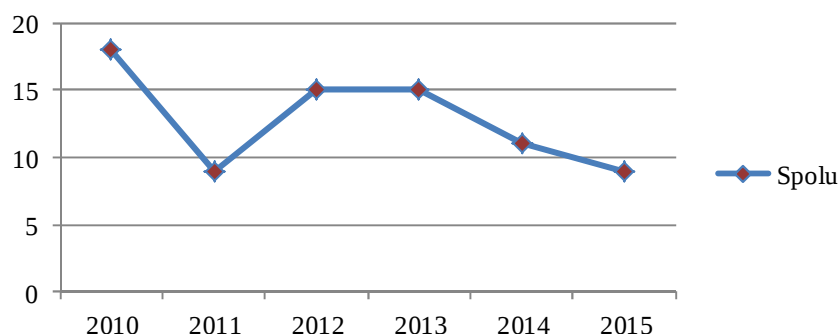

Tabuľka č. 8

Ukazovateľ	Počet rozvodov v meste Medzilaborce					
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	18	9	15	15	11	9

Graf č. 8

Graf rozvodov

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Takmer všetky vybrané ukazovatele je možné charakterizovať prívlastkom negatívny. Pokiaľ by sa mal naplniť doterajší trend vývoja (objektívne kvantifikovaný) hrozí reálne nebezpečenstvo postupného vymierania obyvateľstva s čoraz väčším početným zastúpením rómskej populácie.

Ekonomická aktivita obyvateľov a nezamestnanosť v meste

V tejto časti sme sa zamerali na zhrnutie údajov získaných z databázy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré dokumentujú základné regionálne aspekty charakteristické pre dnešnú úroveň zamestnanosti, resp. nezamestnanosti vo viacročnom porovnaní.

Počet ekonomicky aktívnych obyvateľov okresu Medzilaborce sa pohybuje na úrovni 5 386 osôb, čo predstavuje asi 44 % z celkového počtu obyvateľov okresu. Zároveň je to najmenšia hodnota v období od roku 2007. Naopak, najviac ekonomicky aktívnych

obyvateľov bolo v roku 2010 (50,1 %). Disponibilný počet uchádzačov o zamestnanie bol v roku 2013 na úrovni 1 062 osôb.

Miera evidovanej nezamestnanosti okresu Medzilaborce sa v súčasnej dobe pohybuje na úrovni takmer 20 %, čo zaraďuje okres na 17. miesto v nezamestnanosti v celoslovenskom meradle. Priemerná nezamestnanosť na Slovensku je na úrovni 13,5 %. Aj v porovnaní so susednými okresmi sú na tom Medzilaborce horšie. Pre porovnanie, okres Humenné dosahuje hodnotu 17,33 %, okres Stropkov 17,81 %.

V období rokov 2007-2013 bola najvyššia nezamestnanosť v roku 2012, kedy dosiahla úroveň 22,31 %. Naopak najmenšia miera nezamestnanosti bola v roku 2007, ktorá bola na úrovni 15,36 %.

Miera nezamestnanosti dosahuje podľa Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny v okrese Medzilaborce pomerne vysoké hodnoty a v súčasnej dobe je na úrovni 19,72 % (k 31.12.2013). Táto hodnota mierne prevyšuje nezamestnanosť za celý kraj, ktorá sa pohybuje okolo úrovne 19,35 %. Pri komparácii s celoslovenským priemerom je na tom okres Medzilaborce podstatne horšie, keďže miera evidovanej nezamestnanosti dosahuje na Slovensku hodnotu 13,5 %.

Špecifickou skupinou nezamestnaných (najmä dlhodobo) je rómska menšina. Táto minorita je na pracovnom trhu znevýhodnená nízkym vzdelaním a chýbajúcou kvalifikáciou. Pracovné návyky Rómov sú na veľmi nízkej úrovni, preto ich začlenenie do pracovného procesu býva veľmi náročné. Vyjadriť zastúpenie rómskej menšiny z celkového počtu nezamestnaných však nie je jednoduché, keďže štatistiky o miere nezamestnanosti neprihliadajú na národnostné zloženie nezamestnaných. Nízkú výpovednú hodnotu má aj národnostné zloženie obyvateľstva okresu, keďže Rómovia si často uvádzajú slovenskú národnosť.

Vývoj ukazovateľov miery nezamestnanosti je v podstate totožný s celoslovenským trendom, pričom jeho príčiny a dôsledky sú takmer totožné. Regionálnou nevýhodou Medzilaboriec je jeho excentrická poloha, ktorá veľmi komplikuje mobilitu pracovnej sily. Dlhodobo najviac rizikovými skupinami trhu práce sú vekovo staršie ročníky a absolventi škôl. Z pohľadu dosiahnutého vzdelania základný stupeň stredné odborné bez maturity a vyučení. Absolventi VŠ patria ku skupine, ktorá sa dokáže samostatne uplatniť. Zobrazená číselná kvantifikácia je však relatívna, pretože je zjavne ovplyvnená faktorom už doslova hromadného odchodu čerstvo vzdelaných ľudí do iných regiónov. Priemerný počet voľných

pracovných miest nedokáže vonkoncom uspokojiť existujúci záujem (skresľuje fakt práce na čierno, špekulatívneho zamestnania a pod.).

2.3 Štruktúra obyvateľstva

Z údajov z evidencie obyvateľstva mesta Medzilaborce môžeme skonštatovať niekoľko štatistických údajov k roku 2015:

- v meste žije 6 117 obyvateľov z toho 3 102 žien,
- 15 % obyvateľov v predproduktívnom veku
- 71,5 % obyvateľov je v produktívnom veku,
- 13,5 % obyvateľov je v poproduktívnom veku,
- 11 % vysokoškolsky vzdelaných ľudí, 15,9 % so základným vzdelaním, 22 % s úplne stredne odborným vzdelaním (s maturitou), 9,3 % s stredne odborným vzdelaním (bez maturity), 16,6 % je bez vzdelania,
- podiel občanov rómskej národnosti (cca 19,3%), t.j. cca 1 300,
- 2 241 bytov v meste, z toho 2030 obývaných a 202 neobývaných (rok 2012),
- 845 domov v meste, z toho 721 obývaných (rok 2012).

V meste Medzilaborce, môžeme určiť životnú úroveň obyvateľov podľa nasledujúcich ukazovateľov:

- vybavenosť domácnosti bytov v RD:
 - 75,6 % vlastní mobilný telefón
 - 44,7 % vlastní osobný počítač, resp. notebook
 - 52,3 % vlastní osobné auto
 - 54,0 % je pripojených na pevnú telefonickú linku
 - 39,2 % je pripojených na internet
- vybavenosť domácnosti bytov v BD:
 - 78,6 % vlastní mobilný telefón
 - 49,4 % vlastní osobný počítač, resp. notebook
 - 44 % vlastní osobné auto
 - 43,2 % je pripojených na pevnú telefonickú linku

- 44,1 % je pripojených na internet

Na základe uvedených údajov je takmer istá konštelácia trendu postupného starnutia obyvateľstva a to vrátane jej nízkej úrovne vzdelania (čo podľa autorov ovplyvňuje najmä neustála migrácia mladých vzdelaných ľudí za prácou do iných miest – každoročný odhad cca 30 – 35 ľudí). Tento fakt zároveň evokuje myšlienku neudržateľného odlivu schopných mozgov na úkor tých ostatných. Celková životná úroveň je relatívne nízka, pričom jej trend v porovnaní s uplynulým sčítaním zreteľne zaostáva za tempom rozvoja iných podobných regiónov. Konštatovanú skutočnosť súčasne dokresľujeme najnižšou priemernou mzdou v rámci celoslovenského porovnania všetkých okresov.

3 SOCIÁLNE SLUŽBY

V meste Medzilaborce sú sociálne služby poskytované uvedenými subjektmi, ktoré poskytujú sociálne služby:

- KAMJANA, n. o., Komenského 134/4, Medzilaborce
- DOTYK, Ševčenkova 681, Medzilaborce
- EUROTREND, n.o., Duchnovičova 533/16, Medzilaborce
- VITALIS, n. o., Mierová 336, Medzilaborce
- SV. NIKOLAJ, Duchnovičova 506, Medzilaborce
- Domov na pol ceste, Dobrianskeho 53, Medzilaborce
- DSS Medzilaborce, n.o., Cintorínska 870, Medzilaborce
- LABOREC, n. o., Generála Svobodu 675, Medzilaborce
- BELLA VITA, n. o., Zámočnícka 165/3, Medzilaborce
- ROTREND, n. o., Duchnovičova 478/25, 06801 Medzilaborce

Sociálne služby taktiež poskytuje aj Mesto Medzilaborce formou opatrovateľskej služby a sociálneho poradenstva.

3.1 Identifikácia sociálnych zariadení

➤ **KAMJANA, n. o., Komenského 134/4, Medzilaborce**

Kamjana, n. o. Medzilaborce je nezisková organizácia, ktorú svojim uznesením č. 2 zo dňa 03.08.2012 založilo Mesto Medzilaborce podľa zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby za účelom poskytovania sociálnych služieb pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov. Do registra neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby bola rozhodnutím Obvodného úradu v Prešove č. 2012/07003/02/KI zapísaná dňa 17.8.2012. Svoju činnosť začala Kamjana, n.o. od 1.10.2012 a to v dôsledku ukončenia činností Vranovskej nemocnice, n.o., ktorá svoju činnosť v Medzilaborciach ukončila k 30.9.2012.

Druh a forma sociálnych služieb:

a.) Celoročné pobytové sociálne služby

Druh: domov sociálnych služieb, §38 zákona č.448/2008

Forma: celoročná pobytová sociálna služba

Počet lôžok: 4

Rozsah sociálnej služby: Neurčitý čas

Cieľovou skupinou sú fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a ich stupeň odkázanosti v zmysle §38 zákon č. 448/2008 Z. z. je najmenej V podľa prílohy č.3, alebo fyzická osoba, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III .

Druh: zariadenie pre seniorov, §35 zákona č.448/2008

Forma: celoročná pobytová sociálna služba

Počet lôžok: 30

Rozsah sociálnej služby: Neurčitý čas

Cieľovou skupinou sú fyzické osoby, ktoré dovŕšia dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3, alebo fyzická osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby potrebuje z iných vážnych dôvodov v zmysle §35 zákon č. 448/2008.

Druh: zariadenie opatrovateľskej služby, §36 zákona č.448/2008

Forma: pobytová sociálna služba

Počet lôžok: 6

Rozsah sociálnej služby: Určitý čas

Cieľovou skupinou sú fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č.3 ak jej nemožno poskytovať opatrovateľskú službu.

b.) Ambulantné sociálne služby

Druh: denný stacionár, §40 zákona č.448/2008

Forma: ambulantná sociálna služba

Kapacita: 30

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Rozsah sociálnej služby: Určitý čas

Cieľovou skupinou sú fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č.3 len na určitý čas počas dňa.

Aktuálny počet klientov:

	Muži	Ženy
ZPS:	6	24
DSS	2	2
ZOS:	2	3
DS:	10	10

Personálne zabezpečenie prevádzky

K 1. 1. 2016 zabezpečovalo odbornú prevádzku Kamjana n.o.: 1 zdravotná sestra, 12 opatrovateliek, 1 sociálna pracovníčka.

Na celkovom zabezpečení sociálnej služby sa taktiež podieľali nasledovní zamestnanci: riaditeľ, ekonómka – externe, 2 upratovačky, 2 údržbári.

/Zdroj: Kamjana, n.o./

➤ DOTYK, Ševčenkova 681, Medzilaborce

Zriaďovateľom tohto zariadenia je VÚC Prešov. Pôvodné Zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb bolo dňom 01.01.2016 transformované Prešovským samosprávnym krajom na zariadenie sociálnych služieb DOTYK s kapacitou zariadenia 40 miest. Z toho pre domov sociálnych služieb 10 prijímateľov a pre špecializované zariadenie 30 prijímateľov sociálnych služieb. O prijímateľov sociálnej služby sa starajú 2 sestry a 10 opatrovateliek. Priemerný vek klientov tohto zariadenia je 75 rokov.

Poskytované služby:

V zariadení pre seniorov a v domove sociálnych služieb sa poskytujú sociálne služby, ktoré predstavujú odborné činnosti, obslužné činnosti, ďalšie činnosti alebo súbor týchto činností. Starostlivosť je zameraná na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie, ktorou je ohrozenie fyzickej osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzením jej schopnosti spoločensky sa začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav.

/Zdroj: Dotyk/

➤ **EUROTREND, n. o., Duchnovičova 533/16, 068 01 Medzilaborce**

Eurotrend, n. o. je nezisková organizácia, ktorú založil Ing. Dušan Papiak, Krásny Brod 213, 068 01 Medzilaborce podľa zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov. Do registra neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby bola rozhodnutím Obvodného úradu v Prešove č. OVVS-283/2009-NO zapísaná dňa 04.12.2009. Svoju činnosť začal Eurotrend, n.o. od 17.09.2012 s kapacitou 63 prijímateľov sociálnych služieb, z toho: zariadenie pre seniorov 40, domov sociálnych služieb 6 a denný stacionár 17.

Od 1.1.2016 začal Eurotrend, n. o. poskytovať sociálnu službu v zariadení pre seniorov s miestom poskytovania sociálnej služby: Václavského 350 a 351, Medzilaborce.

Od 1.2.2016 začal Eurotrend, n.o. poskytovať aj prepravnú službu.

Druh a forma sociálnych služieb k 1.5.2016:

a.) Celoročne pobytové sociálne služby

Druh: domov sociálnych služieb, § 38 zákona č.448/2008

Forma: celoročná pobytová sociálna služba

Kapacita: 10

Rozsah sociálnej služby: neurčitý čas

Cieľovou skupinou sú fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a ich stupeň odkázanosti v zmysle § 38 zákon č. 448/2008 Z. z. je najmenej IV podľa prílohy č. 3, alebo fyzická osoba, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III.

Druh: zariadenie pre seniorov, § 35 zákona č.448/2008

Forma: celoročná pobytová sociálna služba

Kapacita:

70 prijímateľov soc. služby v zariadení pre seniorov s miestom poskytovania sociálnej služby:
Duchnovičova 533/16, 068 01 Medzilaborce

6 prijímateľov soc. služby v zariadení pre seniorov s miestom poskytovania sociálnej služby:
Václavského 350, 068 01 Medzilaborce

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

6 prijímateľov soc. služby v zariadení pre seniorov s miestom poskytovania sociálnej služby:
Václavského 351, 068 01 Medzilaborce

Rozsah sociálnej služby: neurčitý čas

Cieľovou skupinou sú fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a ich stupeň odkázanosti je najmenej IV. podľa prílohy č. 3, alebo fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby potrebuje z iných vážnych dôvodov v zmysle § 35 zákon č. 448/2008.

b.) Ambulantné sociálne služby

Druh: denný stacionár, § 40 zákona č. 448/2008

Forma: ambulantná sociálna služba

Kapacita: 3

Rozsah sociálnej služby: určitý čas

Cieľovou skupinou sú fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 len na určitý čas počas dňa.

Aktuálny počet klientov v ZSS Eurotrend, Duchnovičova 533/16, 068 01 Medzilaborce k 1.5.2016:

	Muži	Ženy
DSS:	7	3
ZPS:	39	33
DS:	1	2

Aktuálny počet klientov v ZSS Eurotrend, Duchnovičova 533/16, 068 01 Medzilaborce s miestom poskytovania sociálnej služby: Václavského 350, 068 01 Medzilaborce k 1.5.2016:

	Muži	Ženy
ZPS:	0	2

Aktuálny počet klientov v ZSS Eurotrend, Duchnovičova 533/16, 068 01 Medzilaborce s miestom poskytovania sociálnej služby: Václavského 351, 068 01 Medzilaborce k 1.5.2016:

Muži	Ženy
ZPS: 1	0

Personálne zabezpečenie prevádzky

K 1.5.2016 zabezpečuje odbornú prevádzku Eurotrend, n. o.: riaditeľ, zástupca riaditeľa, 3 sociálne pracovníčky, 1 inštruktor sociálnej rehabilitácie, 1 fyzioterapeut, 11 opatrovateliek, 1 asistent ošetrovateľa, 2 ekonómky, 4 administratívni pracovníci, 2 upratovačky a 1 vrátnik.

c.) Terénne sociálne služby

Druh: prepravná služba, § 42 zákon 448/2008

Forma: terénna sociálna služba

Cieľovou skupinou sú fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázanej na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom alebo fyzickým osobám s nepriaznivým zdravotným stavom s obmedzenou schopnosťou pohybu po rovine alebo po schodoch a obmedzenou schopnosťou orientácie.

/Zdroj: Eurotrend, n.o./

➤ *Vitalis, n. o., Mierová 336, 068 01 Medzilaborce*

Nezisková organizácia VITALIS bola zriadená v septembri 2015 a svoju činnosť začala od januára 2016. Predmetom jej činnosti je poskytovanie sociálnej služby denný stacionár s kapacitou 60 miest – ambulantná forma a zariadenie pre seniorov s kapacitou 18 miest – ambulantná forma. Vznik a činnosť neziskovej organizácie podporila Európska únia a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Na celkovom zabezpečení sociálnej služby sa podieľajú nasledovní zamestnanci: riaditeľ, sociálny pracovník – koordinátor, opatrovatelka, ergoterapeut a v ZPS aj zdravotná sestra.

Služby našich zariadení využívajú prevažne osoby vyššieho veku a k najväčším problémom osôb tejto vekovej skupiny patria samota, izolácia, pocit odsunutia na vedľajšiu

koľaj, ktoré možno vo vyššom veku pociťovať ako krivdu, ale často sú i motivačným podnetom.

V dennom stacionári a v zariadení pre seniorov poskytujeme sociálnu službu ľuďom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej osoby a na sociálnu službu v zariadení sú odkázaní len na určitý čas počas dňa. Sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, sociálnu terapiu, zabezpečovanie pracovnej terapie, záujmovej činnosti, poskytovanie sociálneho poradenstva aj rodine alebo inej osobe, ktorá zabezpečuje pomoc osobe v domácom prostredí.

Vytvorením dynamickej interakcie medzi prijímateľmi sociálnej služby a personálnom DS a ZPS sa snažíme o vytvorenie procesu smerujúceho k mobilizovaniu individuálnych zdrojov v klientovi samotnom, ako aj potencionálnych zdrojov v klientovom bezprostrednom okolí, cielene vytvoriť možnosti pre získanie nových, predovšetkým pozitívnych zážitkov. V praxi často využívame muzikoterapiu, biblioterapiu, arteterapiu a ergoterapiu.

/Zdroj: Vitalis, n.o./

➤ ***Sv. Nikolaj, n.o., Duchnovičova 506, 068 01 Medzilaborce***

Sv. Nikolaj, n. o., Medzilaborce je zriaďovateľom Domova na pol ceste sv. Nikolaja a Denného stacionára sv. Nikolaja v Medzilaborciach.

Domov na pol ceste sv. Nikolaja v Medzilaborciach

Cieľ zariadenia

poskytnutie pomoci mladým ľuďom, ktorí po ukončení ústavnej starostlivosti opustia detské domovy a nemajú zázemie vo svojom prirodzenom rodinnom prostredí v zmysle § 27 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách

Zariadenie ponúka

- ubytovanie na určitý čas (príprava stravy, osobná hygiena, pranie, žehlenie ...)
- sociálne poradenstvo
- pomoc pri osamostatní sa klienta
- pomoc pri hľadaní zamestnania
- administratívna pomoc

- pomoc pri získavaní vyššieho vzdelania
- pomoc pri hľadaní trvalého bývania
- pracovná terapia

Zariadenie vytvára podmienky

- pre záujmovú činnosť
- kultúru
- šport
- spoločenské aktivity

Metódy a formy práce s prijímateľom sociálnej služby

- skupinová a individuálna terapia
- psychologická terapia
- pracovná terapia

Kapacita zariadenia

- 6 prijímateľov sociálnej služby

Personálne obsadenie

- riaditeľka
- špeciálna pedagogička
- ekonomická pracovníčka

Domov na pol ceste sv. Nikolaja spolupracuje s Úradom práce Medzilaborce, Mestským úradom Medzilaborce, mestskými a obecnými úradmi, kde majú trvalé bydlisko prijímatelia sociálnych služieb, zariadeniami, poskytujúce verejnoprospešné služby a školami.

Denný stacionár sv. Nikolaja v Medzilaborciach

Hlavný cieľ zariadenia

- prevádzkovanie denných stacionárov pre prijímateľov sociálnej služby v zmysle § 40 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách

Čiastkové ciele

- rozvoj kognitívnej činnosti prijímateľov sociálnej služby
- rozvíjať kontakt s rodinou klienta a podporovať jeho rozvoj aj v domácom prostredí,
- aktivovanie klientov počas arteterapie ku kreatívnej činnosti

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- rozšíriť možnosti v oblasti koníčkov a záujmov prijímateľov sociálnej služby, ktoré potom môžu realizovať aj mimo denného stacionára

Cieľové skupiny

Občania, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby počas dňa.

Kapacita

Celková kapacita zariadenia s ambulantnou formou poskytovaných služieb je 25 prijímateľov sociálnej služby.

Začiatok poskytovania sociálnej služby

Od 01.01.2014 na neurčito.

Popis služieb, metód a foriem práce

V dennom stacionári sa poskytuje:

- pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
- sociálne poradenstvo (poskytovanie psychologického, sociálneho, psychoterapeutického poradenstva, nácvik sociálnych zručností)
- ergoterapia
- záujmová činnosť (čítanie, lúštenie krížoviek, 8 – smeroviek, modelovanie z hliny, šitie, vyšívanie, divadlo, kino, plávanie a iné)
- arteterapia (práca s rôznymi materiálmi, výtvarné umenie)
- psychoterapia (skupinová, individuálna)
- muzikoterapia (relax s hudbou, cvičenie, počúvanie hudby, tvorba hudby)
- biblioterapia (liečba prostredníctvom kníh)

Realizácia pracovnej činnosti

V dennom stacionári sa klientom poskytuje:

- individuálna pomoc formou ambulantnej práce,
- tvorenie a realizácia individuálnych plánov,
- poskytovanie sociálneho poradenstva,
- intervenčná činnosť, pomoc pri problémoch klientov v širšom i užšom prostredí,
- motivácia k osobnému rozvoju.

Inovatívnosť projektu

- prostredie disponujúce vzťahmi rodinného typu,
- flexibilita poskytovaných aktivít uskutočňujúcich sa v závislosti potrieb a požiadaviek klientov,
- učenie sa a osvojovanie si stále nových arteterapeutických techník,

- psychoedukácia pre rodiny klientov

Personálne obsadenie

- riaditeľka
- špeciálna pedagogička
- sociálna pracovníčka
- opatrovateľka
- ergoterapeutka
- ekonomická pracovníčka

/Zdroj: Sv. Nikolaj, n.o./

➤ ***Domov na pol ceste, Dobrianskeho 53, Medzilaborce***

V zariadení Domov na pol ceste sa poskytujú služby na určitý čas fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie po skončení poskytovania sociálnej služby v zariadení alebo po skončení pobytu v zariadení podľa osobitného predpisu alebo po skončení starostlivosti v zariadení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z väzby.

V Domove na pol ceste v Medzilaborciach je kapacita 13 miest a je to zariadenie s celoročnou nepretržitou prevádzkou. Momentálne sa tu poskytuje služba 9 prijímateľom sociálnej služby. Časť klientov je po ústavnej výchove, ostatní sa zas ocitli bez prístrešia a v hmotnej núdzi.

O uvedených klientov sa stará 3 - členný personál a to dvaja sociálni pracovníci a jeden ergoterapeut.

Poskytuje sa tu ubytovanie na určitý čas, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pracovná terapia a taktiež sa tu vytvárajú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie základnej osobnej hygieny, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva, záujmová činnosť.

/Zdroj: Domov na pol ceste/

➤ **DSS Medzilaborce n. o., Cintorínska 870, Medzilaborce**

Zariadenie je neverejným poskytovateľom sociálnych služieb. Kapacita zariadenia je pre 33 prijímateľov sociálnej služby. Zariadenie poskytuje sociálne služby pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V. podľa prílohy č. 3 Zákona č. 448/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Sociálna služba sa poskytuje pobytovou formou a rozsah poskytovania sociálnej služby je na čas neurčitý.

- V zariadení sa poskytuje:
1. Pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
 2. Sociálne poradenstvo
 3. Sociálna rehabilitácia
 4. Ubytovanie
 5. Stravovanie
 6. Upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva
 7. Osobné vybavenie

- V zariadení sa zabezpečuje:
1. Pracovná terapia
 2. Záujmová činnosť

- Utvárajú sa podmienky na:
1. Vzdelávanie
 2. Úschovu cenných vecí

Prijímatelia sociálnych služieb sú ubytovaní v dvojposteľových a trojposteľových izbách s príslušenstvom /hygienické zariadenie/. Strava sa podáva v jedálni, ktorá je vkusne upravená, a slúži aj ako spoločenská miestnosť pre rôzne aktivity.

Priemerný vek klientov je 55 rokov. Momentálne poskytuje zariadenie sociálne služby 12 čiastočne bezvládnym klientom, 18 prevažne bezvládnym klientom a 3 úplne bezvládnym klientom. Stará sa o nich 16-členný personál, a to zdravotnú sestru, 9 opatrovateliek, vedúca opatrovateľského úseku, sociálna pracovníčka, terapeut a obslužný personál.

V zmysle zákona o sociálnych službách sa s každým prijímateľom sociálnej služby vypracováva individuálny plán, ktorý je tvorený tímom pracovníkov a samotným prijímateľom sociálnej služby individuálne s ohľadom na jeho možnosti, schopnosti a jeho osobnosť. Podľa zdravotného stavu prijímateľa sociálnej služby sú vytvorené skupiny a podľa

toho sú zapájaní do jednotlivých činností. V zariadení sa realizuje pracovná terapia, duchovná terapia, kultúrna terapia.

Služby sú v zariadení poskytované v súlade so zákonom o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Od 15.11.2011 sme otvorili Zariadenie sociálnych služieb v Habure kde máme tri druhy zariadení – Zariadenie pre seniorov s kapacitou pre 22 prijímateľov sociálnej služby, Zariadenie opatrovateľskej služby s kapacitou pre 4 prijímateľov sociálnej služby a Domov sociálnych služieb s kapacitou pre 21 prijímateľov sociálnej služby. Prijímatelia sociálnej služby sú ubytovaní v jednoposteľových a dvojposteľových izbách s príslušenstvom. V zariadení máme kaplnku, kde sa vykonávajú bohoslužby, spoločenskú miestnosť kde sa konajú rôzne akcie a kde prijímatelia sociálnej služby môžu oddychovať a relaxovať. Máme vkusne zariadenú jedáleň, kde sa podáva strava, pre imobilných prijímateľov sa strava vynáša v samostatných bokoch na izby, kde majú vytvorené podmienky pre stravovanie. Izby sú vybavené televíznymi prijímačmi, elektrickými polohovateľnými posteľami a váľandami, zariadené sú vkusným nábytkom.

Vek prijímateľov sociálnych služieb je vr rozpätí od 20 do 94 rokov.

V zmysle zákona o sociálnych službách sa s každým prijímateľom sociálnej služby vypracováva individuálny plán, ktorý je tvorený tímom pracovníkov a samotným prijímateľom sociálnej služby individuálne s ohľadom na jeho možnosti, schopnosti a jeho osobnosť. Podľa zdravotného stavu prijímateľa sociálnej služby sú vytvorené skupiny a podľa toho sú zapájaní do jednotlivých činností. V zariadení sa realizuje pracovná terapia, duchovná terapia, kultúrna terapia.

V zariadení sa poskytuje:

1. Pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
2. Sociálne poradenstvo
3. Sociálna rehabilitácia
4. Ubytovanie
5. Stravovanie
6. Upratovanie, pranie, žehlenie, údržba bielizne a šatstva
7. Osobné vybavenie

V zariadení sa zabezpečuje:

1. Pracovná terapia
2. Záujmová činnosť

Utvárajú sa podmienky na: 1. Vzdelávanie
2. Úschovu cenných vecí

/Zdroj: DSS Medzilaborce n.o./

➤ **Laborec, n. o., Kpt. Nálepku 439/16, 06801 Medzilaborce**

Denný stacionár Medzilaborce, Generála Svobodu 675

Druh sociálnej služby: §12 ods. 1) písm. c) zákona o sociálnych službách: Sociálna služba na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku Denný stacionár (§40 zákona o sociálnych službách).

Forma sociálnej služby: ambulantná

Deň začatia poskytovania sociálnej služby: 1.1.2016

Rozsah poskytovania sociálnej služby: neurčitý čas

Kapacita: 60 miest

Cieľová skupina: Fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa.

Aktuálny počet klientov: 21 uzatvorených zmlúv (12 žien a 9 mužov) k 31.1.2016

Zamestnanci:

- 2 administratívny pracovníci – Denný stacionár Medzilaborce (HPP 1.3.2016)
- 2 ergoterapeuti – Denný stacionár Medzilaborce (HPP 1.2.2016)
- pracovný asistent osôb so zdravotným postihnutím v rámci projektu „Šanca na zamestnanie“ (HPP 1.2.2016)
- zástupca riaditeľa – Denný stacionár Medzilaborce (HPP 1.1.2016)
- sociálny pracovník – Denný stacionár Medzilaborce (HPP 1.1.2016)
- údržbár – Denný stacionár Medzilaborce (HPP 1.1.2016)

/Zdroj: Laborec, n.o./

➤ *Bella Vita, n. o., Denný stacionár, Zámočnícka 165/3, Medzilaborce*

Denný stacionár sa nachádza v jednoúčelovom objekte na ul. Zámočníckej 1 Medzilaborce oproti Rímskokatolíckemu kostolu. Svoju činnosť začal 11. januára 2016. Klientom sú neustále k dispozícii traja zamestnanci stacionára v zložení opatrovateľka a dve ergoterapeutky.

Vstup do priestoru je bezbariérový. V priestoroch sa nachádzajú dve spoločenské miestnosti a oddychová miestnosť, kuchyňa, sociálne zariadenie, šatňa. Klienti môžu pobývať v stacionári od 8.00 do 16.00 hodiny. Maximálny počet klientov je 25 osôb.

Klientom sa môže stať senior a zdravotne postihnutá osoba zaradená do II. stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, s priemerným rozsahom odkázanosti 2 - 4 hodín denne, mesačne 60 - 120 hod. a osoba zaradená do III. stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, s priemerným rozsahom odkázanosti 4 - 6 hodín denne s priemerným rozsahom odkázanosti 120 – 180 hod. za mesiac.

Denný program prebieha podľa týždenného harmonogramu činností s rozvrhnutím na každý deň a individuálnych plánov rozvoja prijímateľa sociálnej služby každého klienta. Ich cieľom je komplexný rozvoj a rehabilitácia vrátane podporných činností ako sú fyzioterapia, ergoterapia, muzikoterapia, hipoterapia, relaxácia. Činnosť denného stacionára sa orientuje na výchovnovzdelávacie a aktivačné činnosti, poskytovanie všestrannej pomoci v oblasti starostlivosti o vlastnú osobu.

Oblíbenou aktivitou denného programu je široká škála činností v podobe rôznych ručných prác, spoločenských hier, lúštenie krížoviek, sudoku, čítanie novín, časopisov, sledovanie televíznych programov. Klienti majú možnosť svojimi návrhmi ovplyvňovať zameranie akcií a každodenný program.

V programoch sú zahrnuté vychádzky do prírody, relaxačné pobyty vo wellness, fitness centrách, besedy so zaujímavými osobnosťami kultúrneho i spoločenského života, resp. z oblasti verejnej správy, návšteva kultúrnych a spoločenských podujatí. Zaujímavou a už tradičnou akciou sa stali oslavy jubilantov, harmonika, spev a posedenie pri zákusku, káve či čaji vždy potešia každého z nich.

Jednou z aktivít denného stacionára je i poskytovanie stravy, ktorá je do stacionáru dodávaná dodávateľským spôsobom. V súlade s hygienickými predpismi sa v kuchynke

stacionára pripravuje a podáva klientom v určených priestoroch. Stolovanie zabezpečujú zamestnanci stacionára.

Sociálni a ostatní pracovníci, ktorí pracujú s klientmi stacionáru sú pripravení pomáhať klientom v poradenskej činnosti, asistencii a pomoci pri jednaniach na úradoch, so zdravotnými poisťovňami a ďalšími inštitúciami.

/Zdroj: Bella Vita, n.o./

➤ **Rotrend, n. o., Duchnovičova 478/25, 06801 Medzilaborce**

Opatrovateľská služba

Právna forma právnickej osoby: nezisková organizácia (zákon č. 213/1997 Z. z.)

Miesto poskytovania sociálnej služby: v prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí.

Druh sociálnej služby: Podľa § 41 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 sa poskytuje **opatrovateľská služba**.

Forma sociálnej služby:	terénna
Deň začatia poskytovania sociálnej služby:	1.2.2016
Rozsah poskytovania sociálnej služby:	30.04.2018
Kapacita zamestnancov:	22

Cieľová skupina: Fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách .

Aktuálny počet klientov:	32 uzatvorených zmlúv (23 žien a 9 mužov) k 1.5.2016
Zamestnanci:	20 opatrovateľiek

/Zdroj: Rotrend, n. o./

3.2 Opatrovateľská služba v meste

Opatrovateľská služba je v meste Medzilaborce zabezpečovaná od 1.1.2004, prešla delimitáciou z Krajského úradu v Prešove, bola poskytovaná v súlade so zákonom č. 195/1998 Z.z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov (t.č. zrušený, platil iba do 31.12.2008). Opatrovateľská služba podľa § 41 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, je poskytovaná na základe žiadosti občana, ktorý je v nepriaznivej sociálnej situácii podľa miestnej príslušnosti. Ide o terénnu formu sociálnej služby, poskytuje sa fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí (prednostne v byte občana). Opatrovateľskú službu zabezpečujú opatrovateľky v zamestnaneckom pomere s MsÚ Medzilaborce, ktoré spĺňajú kvalifikačné predpoklady v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Opatrovateľky v rámci opatrovateľskej služby zabezpečujú pomoc pri:

- **Sebaobslužných úkonoch** – hygiena (osobná hygiena, celkový kúpeľ),
stravovanie (porciovanie, obsluha, kŕmenie),
vyprázdňovanie močového mechúra a hrubého čreva,
obliekanie a vyzliekanie,
mobilita a motorika,
dodržiavanie liečebného režimu.
- **Úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť** – príprava jedla, varenie, zohrievanie jedla, donáška jedla do domu, umytie riadu, bežné upratovanie v domácnosti, obsluha bežných spotrebičov, starostlivosť o prádlo – pranie a žehlenie, starostlivosť o lôžko, vynášanie drobného odpadu, donáška uhlia a dreva, ďalšie jednoduché úkony spojené s prevádzkou a udržiavaním domácnosti.
- **Základných sociálnych aktivitách** – sprievod na lekárske vyšetrenie, na vybavenie úradných záležitostí, pri záujmových činnostiach, predčítanie pre fyzickú osobu, ktorá je nevidiaca alebo prakticky nevidiaca, tlmočenie.
- **Dohľad** – v určenom čase, nepretržitý dohľad.

Cieľová skupina:

Fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a ich stupeň odkázanosti je najmenej II a sú odkázané na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť, pri základných sociálnych aktivitách.

V roku 2015 mesto zabezpečovalo opatrovateľskú službu 4 občanom mesta Medzilaborce prostredníctvom 1 opatrovateľky v pracovných dňoch na čiastočné úväzky a jeden celý úväzok. Oproti minulým rokom je to mierny pokles klientov z dôvodu úmrtia klientov alebo klientovi je starostlivosť už zabezpečovaná celoročne v zariadení sociálnych služieb alebo ju zabezpečujú rodinní príslušníci inou formou prostredníctvom ÚPSVaR – peňažný príspevok za opatrovanie.

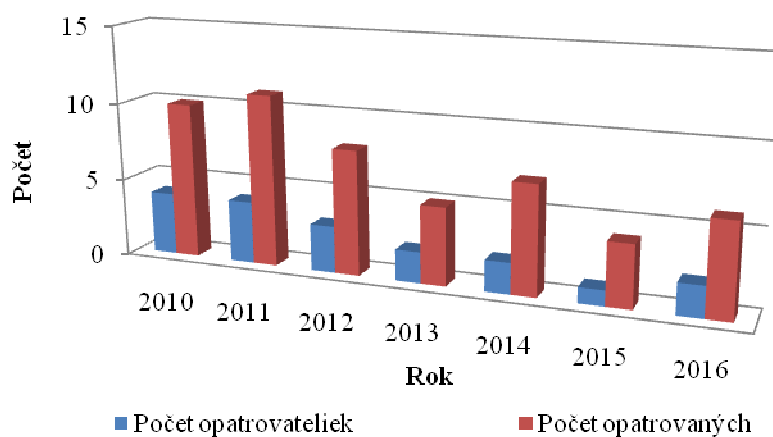
Tabuľka č. 9

Ukazovateľ	Počet opatrovateľiek a opatrovaných v meste Medzilaborce						
Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet opatrovateľiek	4	4	3	2	2	1	2
Počet opatrovaných	10	11	8	5	7	4	6

/Zdroj: MsÚ/

Graf č. 9

Graf počtu opatrovateľiek k počtu opatrovaných

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Posudková činnosť

Posudková činnosť na účely poskytovania sociálnej služby uvedenej v § 34 až 41 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní /živnostenský zákon/ v znení neskorších predpisov je zdravotná posudková činnosť a sociálna posudková činnosť. Posudkovou činnosťou sa zisťuje odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzickej osoby s nepriaznivým zdravotným stavom na sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a na opatrovateľskú službu.

Zdravotná posudková činnosť

Proces posúdenia začína zdravotnou posudkovou činnosťou. Posudzujúci zdravotnícky pracovník pri výkone zdravotnej posudkovej činnosti vychádza z lekárskeho nálezu vypracovaného zmluvným lekárom, posudku, správy o priebehu a vývoji choroby a zdravotného postihnutia alebo výpisu zo zdravotnej dokumentácie nie staršieho ako šesť mesiacov, ktoré predloží fyzická osoba, ktorá žiada o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu. Na základe výsledkov posúdenia vypracuje posudzujúci zdravotnícky pracovník zdravotný posudok, ktorý obsahuje stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby a termín opätovného posúdenia zdravotného stavu fyzickej osoby.

Sociálna posudková činnosť

Sociálna posudková činnosť na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu je posudzovanie:

- a) individuálnych predpokladov fyzickej osoby,
- b) rodinného prostredia fyzickej osoby,
- c) prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti a
- d) odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a zoznam základných sociálnych aktivít.

Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách, v porovnaní s fyzickou osobou rovnakého

veku a pohlavia bez postihnutia alebo bez nepriaznivého zdravotného stavu. Sociálnu posudkovú činnosť na účely posudzovania odkázanosti na sociálnu službu vykonáva sociálny pracovník obce za účasti fyzickej osoby, ktorá požiada o poskytnutie sociálnej služby, táto fyzická osoba má právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy na riešenie svojej nepriaznivej sociálnej situácie.

Posudok o odkázanosti na sociálnu službu

Na základe zdravotného posudku a sociálneho posudku sa vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu, ktorý obsahuje:

- stupeň odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
- zoznam úkonov sebaobsluhy, zoznam úkonov starostlivosti o domácnosť a zoznam základných sociálnych aktivít, pri ktorých je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby
- návrh druhu sociálnej služby,
- určenie termínu opätovného posúdenia zdravotného stavu.

Mesto Medzilaborce v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní /živnostenský zákon/ v znení neskorších predpisov na základe žiadosti klienta o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu vydáva rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu a to opatrovateľskú službu, sociálnu službu poskytovanú v zariadení pre seniorov, sociálnu službu v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári.

Tabuľka č. 10 udáva počty vydaných sociálnych posudkov, posudkov o odkázanosti na sociálnu službu a rozhodnutí o odkázanosti na sociálnu službu od roku 2012 po rok 2015 a to opatrovateľskú službu, sociálnu službu poskytovanú v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári.

Tabuľka č. 10

	Rok 2012			Rok 2013			Rok 2014			Rok 2015		
	Soc.p	PoO	R	Soc.p	PoO	R	Soc.p	PoO	R	Soc.p	PoO	R
OS	0	0	0	0	0	0	14	14	18	4	4	5
ZOS	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	1	3
ZPS	4	4	4	21	22	44	10	10	13	9	11	13
DS	0	0	0	22	22	22	49	49	50	35	35	36

/Zdroj: MsÚ/

3.3 Stravovanie pre dôchodcov

V zmysle všeobecne záväzného nariadenia Mesta Medzilaborce o podmienkach poskytovania príspevku na stravovanie pre dôchodcov je dôchodcom poskytovaný príspevok dôchodcom a invalidným občanom vo výške schválenej v rozpočte mesta na príslušný kalendárny rok. Podmienky poskytnutia finančného príspevku sú upravené v Smernici primátora Mesta Medzilaborce č. 2/2015.

Finančný príspevok za účelom zníženia nákladov spojených so zabezpečením teplého jedla – obeda sa poskytuje obyvateľovi s trvalým bydliskom na území mesta a spĺňa tieto podmienky:

- dosiahol vek 80 rokov
- je osamelý a dosiahol vek 70 rokov
- je osamelý invalidný dôchodca
- starobný alebo invalidný dôchodok je jeho jediným príjmom
- nie je dlžníkom mesta

Finančný príspevok sa poskytuje na základe písomnej žiadosti a realizuje sa v týchto stravovacích zariadeniach: EUROHOTEL LABOREC v Medzilaborciach na ulici Andyho

Warhola a jedáleň pri Reedukačnom centre Sv. Nikolaja pre maloleté matky s deťmi v Medzilaborciach na ulici Duchnovičovej.

Stravník má možnosť sa priamo v stravovacom zariadení alebo vziať si jedlo do obedára, ktorý si na tento účel zabezpečí alebo požiadať o dovoz stravy na adrese trvalého bydliska. Poskytnutie príspevku sa nevzťahuje na občanov, ktorí sú prijímateľmi sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb. Výška príspevku je 0,50 EUR na jeden obed.

Bližšie informácia o forme a spôsobe poskytovania stravovania v jednotlivých stravovacích zariadeniach získa záujemca o túto službu na Mestskom úrade v Medzilaborciach.

3.4. Komunitné centrum

V meste Medzilaborce žije početná skupina rómskych obyvateľov, ktorí sú situovaní do troch lokalít. Výrazná väčšina z týchto obyvateľov žije priamo medzi majoritou, vo vnútri mesta na sídlisku Dukelských hrdinov. Ďalšia rómska komunita sa nachádza na Zámočnickej ulici za železničným priecestím. Menšou rómskou skupinou je osídlenie Pod lesom tzv. „útulok“ na ulici Zámočnickej č. 181, ktorá sa nachádza na konci tejto ulice. Ide o uzavretú komunitu s príbuzenskými vzťahmi.

Mesto Medzilaborce v rámci komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb využilo možnosť pripojiť sa k Národnému projektu Komunitné centrá, tvoreného Implementačnou agentúrou MPSVaR SR, realizovanému vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia a ako zriaďovateľ vytvorilo Komunitné centrum ako strešnú inštitúciu pre sociálne znevýhodnených obyvateľov a občanov ohrozených sociálnym vylúčením. Komunitné centrum sa po pôsobení v provizórnych priestoroch na Mestskom úrade presťahovalo do nových priestorov na Zámočnickej ulici v Medzilaborciach, ktoré prešli len čiastočnou rekonštrukciou interiéru. Priestory boli prispôbené tak, aby mohli slúžiť požiadavkám jednotlivca ale i potrebám skupín. Tieto priestory poskytujú omnoho väčšiu možnosť nielen individuálnej práce s klientom ale veľká spoločenská miestnosť umožňuje i prácu s väčšou skupinou. Podľa účelnosti a cieľového zamerania pre potrebu klientely sa kvalifikovaní a odborní pracovníci Komunitného centra zameriavajú hlavne na obsahové a výkonové štandardy v jednotlivých tematických oblastiach. Snaha Komunitného centra sa zameriava hlavne na implementáciu

oblasti výchovy, vzdelávania, spoločensko-vednej oblasti, pracovno-technickej oblasti, či v oblasti prírodno-enviromentálnej, esteticko-výchovnej a telovýchovnej. Pre detského klienta sa tu najväčšou obľubou stali hry, rôzne relaxačné a odpočinkové činnosti a voľnočasové aktivity, pri ktorých deti načerpávajú nové sily, radosť a v značnej miere napomáhajú nenásilne uskutočňovať ich ciele. Tieto aktivity sú prispôbované primerane veku deti a mládeže. Cez rôzne didaktické hry je tu snaha rozvíjať nielen ich motoriku, vnímanie, predstavy ale i myslenie v tzv. kognitívnej oblasti. Nakoľko činnosti a aktivity, ktoré sa v centre realizujú sú rozmanité, každý záujemca si tu nájde to čo ho baví. Pre najmenších sú denne premietané rozprávky cez videoprojektor, rôzne spoločenské a didaktické hry, maľovanie, či iné hry vhodné ich veku. Pre mládež sú organizované rôzne prednášky a besedy zamerané na prevenciu proti sociálno-patologickým javom. Taktiež je tu realizovaný aj športový krúžok - futbal, basketbal, vybíjaná, nohejbal, volejbal a iné a rovnako obľúbené napríklad turistické a umelecké krúžky. Neodmysliteľnou súčasťou práce v centre je i edukácia a pomoc pri vzdelávaní. Komunitné centrum sa snaží o to, aby deti a mladi ľudia správnym a zmysluplným spôsobom využívali svoj voľný čas, ktorého nesprávne využitie prináša so sebou rôzne negatívne dôsledky, ktorých riešeniu je snaha takýmto spôsobom predísť. Okrem vyššie uvedených aktivít sa Komunitné centrum venuje aj sociálnemu i špecializovanému poradenstvu, pracovnému poradenstvu, postpeniterciárnej starostlivosti a poradenstvám z bežných oblasti života.

V súčasnej dobe sa Mesto Medzilaborce plánuje zapojiť do projektu, ktorého zámerom je v plnej miere zrekonštruovať Komunitné centrum, ktoré má slúžiť pre Rómov z nášho mesta a okolitého regiónu Medzilaboriec, a tak pokračovať vo vytváraní vhodných podmienok pre činnosť rómskej komunity. Naďalej ostáva prioritou zlepšovanie kvality života ohrozenej skupiny a jej spätné navrátenie sa do riadneho spoločenského života. Rekonštrukcia Komunitného centra je za účelom vytvorenia lepších priestorových a materiálnych podmienok pre komunitný rozvoj, výkon komunitnej rehabilitácie, komunitnej a sociálnej práce, poskytovanie sociálnych služieb a výkon sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pre príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít a ostatného obyvateľstva mesta a okolitých obcí okresu Medzilaborce.

V rámci tvorby komunitného plánu sociálnych služieb Mesta Medzilaborce na roky 2016 – 2022 bolo v dotazníkovom prieskume, ktorého hlavným cieľom bolo získať názory, potreby a požiadavky obyvateľov mesta Medzilaborce sme zaznamenali viacero odpovedí

a požiadaviek, ktoré sa týkali rómskej problematiky. Väčšinu obyvateľov problém s rómskou komunitou veľmi trápi. Predsudky obyvateľov mesta, prevažne v latentnej podobe vo vzťahu majoritnej spoločnosti k minorite sú opodstatnené a túto skutočnosť pokladáme za veľmi nepriaznivú. Marginalizované rómske komunity svojimi prejavmi správania ničia sociálnu súdržnosť medzi občanmi mesta. Mesto Medzilaborce sa snaží pružne reagovať na všetky nedostatky, ktoré dlhodobo pretrvávajú v komunitách a ktoré určitým spôsobom obmedzujú kvalitu života občanov mesta. Cieľom je tu zastaviť proces prehlbovania sociálneho vylúčenia a marginalizácie obyvateľov segregovaných komunít a ich opätovnej sociálnej inklúzie.

Vzhľadom na narastajúci počet rómskej etnickej minority, prehlbovanie jej sociálnych a spoločenských problémov a v závislosti na rôznorodost' a komplexnosť poskytovaných služieb komunitnými centrami je takéto centrum mesta veľmi žiaducim javom. V spolupráci s mnohými ďalšími subjektmi sa mesto usiluje prostredníctvom Komunitného centra o zvýšenie kvality života a životných podmienok obyvateľov daných lokalít a vytvoriť tak spoločenský priestor pre uspokojovanie potrieb všetkých obyvateľov mesta a zlepšovanie vzťahov medzi nimi.

4 DOTAZNÍKOVÝ PRIESKUM

Cieľom dotazníkového prieskumu bolo získať názory, potreby a požiadavky obyvateľov mesta Medzilaborce na rozvoj sociálnych služieb v meste v rokoch 2015 – 2022. Vyhodnotenie analýzy požiadaviek opýtaných respondentov a analýzy súčasného stavu poskytovaných sociálnych služieb tvorí podklady pre vypracovanie SWOT analýzy, cieľov a priorít plánovania rozvoja sociálnych služieb v meste Medzilaborce. Zapojenie sa verejnosti do procesu komunitného plánovania prispieva k pocitu spolupráce a spolupatričnosti obyvateľov mesta Medzilaborce pri rozvoji sociálnych služieb v meste.

Dotazníky boli distribuované medzi vybranú vzorku respondentov. Štruktúru prieskumnej vzorky tvoria skutoční alebo potencionálni prijímatelia sociálnych služieb a ďalší obyvatelia – verejnosť. Z celkového počtu 500 distribuovaných dotazníkov bolo vyplnených a vrátených 310 dotazníkov, návratnosť je 62 %. Vzorka opýtaných respondentov sa odlišuje pohlavím, vekom, vzdelaním, sociálnym postavením a sociálnou situáciou. Je potrebné podotknúť, že vzhľadom na platnú legislatívu, ktorá zavádza novú terminológiu a nové druhy sociálnych služieb sme sa snažili v dotazníkovom prieskume o vysvetlenie a pochopenie jednotlivých pojmov.

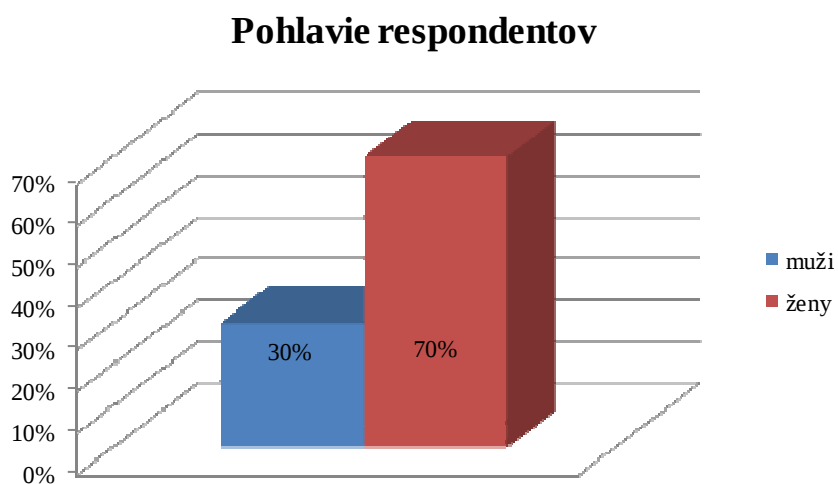

4.1 Klasifikácia sociálnych skupín

1. Vyhodnotenie respondentov podľa pohlavia

Pohlavie	Počet	Počet v %
muži	93	30%
ženy	217	70%

Graf č. 10

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 310 respondentov, z ktorého vyplýva, že do realizácie prieskumu bolo zapojených 93 mužov a 217 žien. Podiel v % zobrazuje graf č. 10.

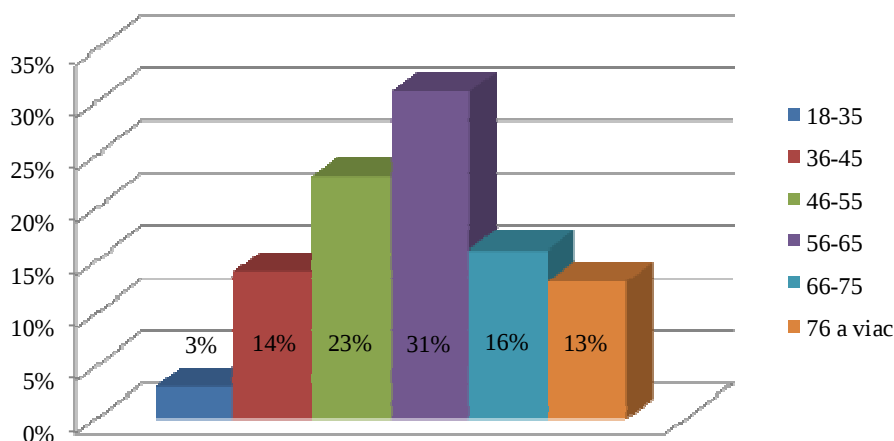
2. Vyhodnotenie respondentov podľa dosiahnutého veku

Vek	Počet	Počet v %
18-35	9	3%
36-45	43	14%
46-55	71	23%
56-65	97	31%
66-75	49	16%
76 a viac	41	13%

Graf č. 11

Vek respondentov

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Záujem o vplyv o veci verejné prostredníctvom vyplnenia dotazníka prejavili vo väčšej miere starší občania. Najviac respondentov (31%) pochádza z vekovej skupiny 56 – 65 rokov. Aktívna bola aj o niečo mladšia veková skupina 46 – 55 rokov (23%). Skoro v rovnakom pomere sa prieskumu zúčastnila veková skupina 66 – 75 (16%) a 76 a viac rokov (13%). V 14 % sa na prieskume podieľala aj veková skupina 36 – 45 rokov. Medzi najmenej aktívne vekové skupiny patrila skupina od 18 – 35 rokov (3%).

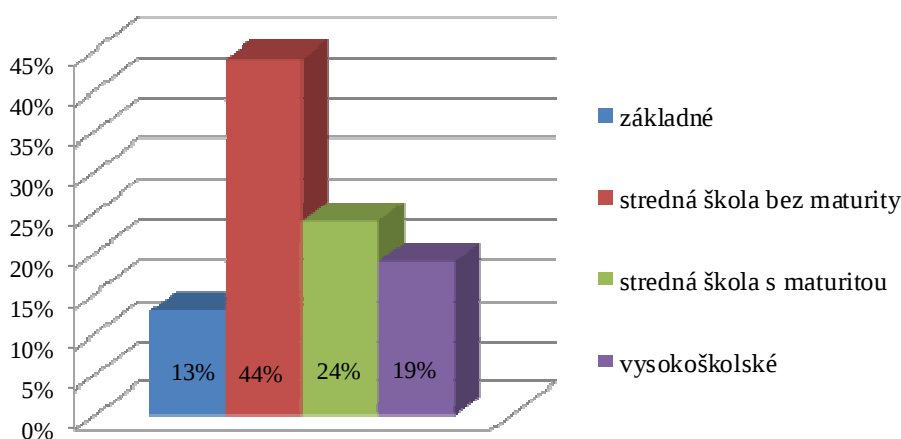
3. Vyhodnotenie respondentov podľa vzdelania

Vzdelanie	Počet	Počet v %
základné	40	13%
stredná škola bez maturity	136	44%
stredná škola s maturitou	75	24%
vysokoškolské	59	19%

Graf č. 12

Vzdelanie respondentov

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Z hľadiska dosiahnutého vzdelania najviac respondentov uvádzalo dosiahnuté stredoškolské vzdelanie bez maturity a to 44 % a stredoškolské s maturitou 24 %. Menej zastúpenou vzorkou boli respondenti s vysokoškolským vzdelaním (19%) a základným 13 %.

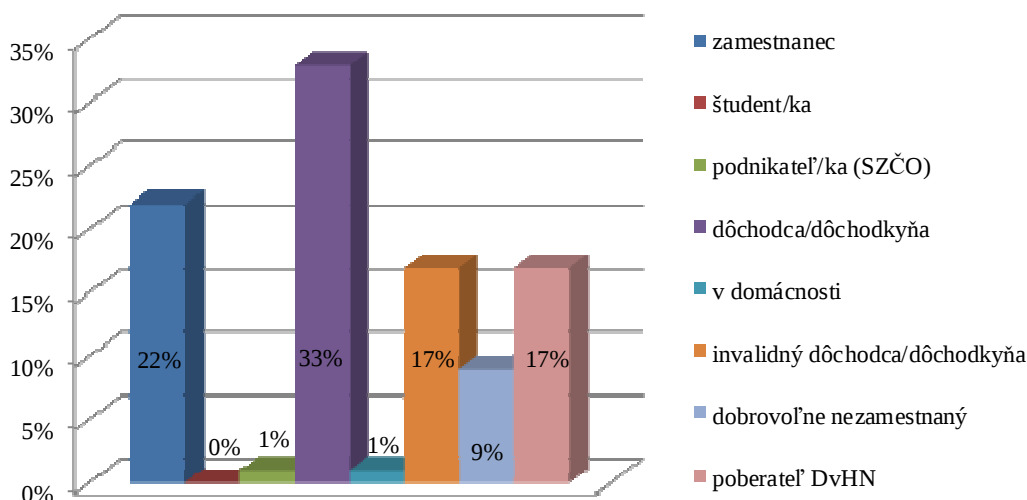
4. Vyhodnotenie respondentov podľa sociálneho postavenia

Sociálne postavenie	Počet	Počet v %
zamestnanec	67	22%
študent/ka	1	0%
podnikateľ/ka (SZČO)	4	1%
dôchodca/dôchodkyňa	102	33%
v domácnosti	3	1%
invalidný dôchodca/dôchodkyňa	54	17%
dobrovoľne nezamestnaný	27	9%
poberateľ DvHN	52	17%

Graf č.13

Sociálne postavenie respondentov

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Najväčším podielom sa na prieskume zúčastnili a dominovali dôchodcovia (33%). Druhou skupinou boli zamestnaní občania (22%). Približne rovnakým podielom invalidní dôchodcovia (17%) a poberatelia DvHN (17%). Z uvedeného vyplýva, že dôchodcovia prejavili najväčší záujem o veci verejné. V menšej miere sa do dotazníkového prieskumu zapojili dobrovoľne nezamestnaní (9%), a rovnako 1% tvorili podnikatelia (SZČO) a občania v domácnosti. Nášho prieskumu sa zúčastnil len jeden študent.

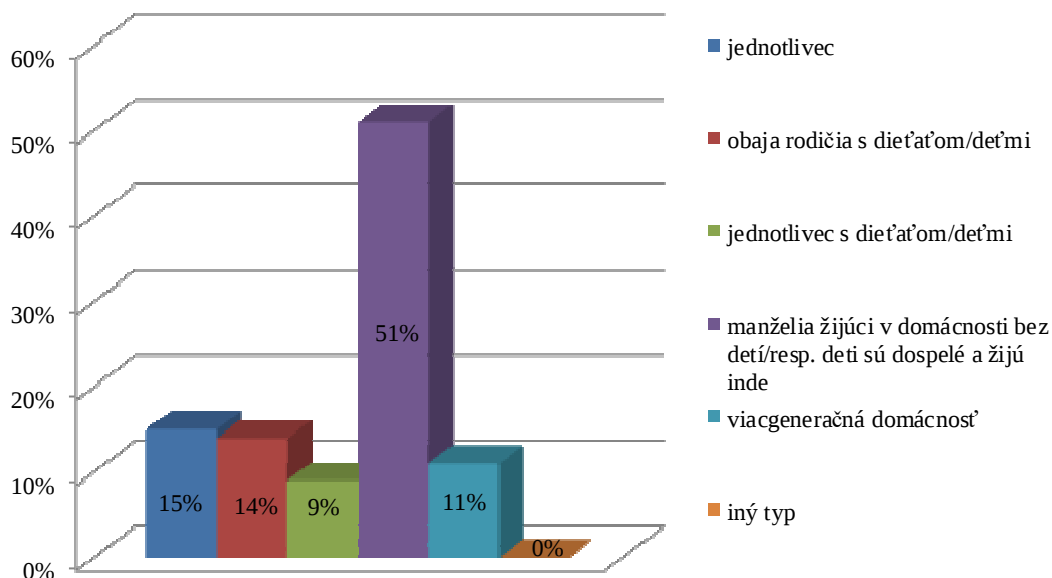
5. Vyhodnotenie zloženia domácnosti respondentov

Zloženie domácnosti	Počet	Počet v %
jednotlivec	47	15%
obaja rodičia s dieťaťom/deťmi	43	14%
jednotlivec s dieťaťom/deťmi	27	9%
manželia žijúci v domácnosti bez detí/resp. detí sú dospelé a žijú inde	158	51%
viacgeneračná domácnosť	35	11%
iný typ	0	0%

Graf č. 18

Zloženie domácnosti respondentov

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Ako vyplýva z tejto položky najväčšou skupinou boli respondenti – manželia žijúci v domácnosti bez detí/ deti sú dospelé a žijú inde a to až 51 %. Ďalej to boli jednotlivci žijúci osamelo, ktorých sa do prieskumu zapojilo 15 %, rovnako ako domácnosti, ktoré tvoria rodičia s deťmi a to 14 %. Viacgeneračných domácností bolo 35 (11%) a najmenej zúčastnených v prieskume bolo jednotlivcov žijúcich s dieťaťom/deťmi (9%).

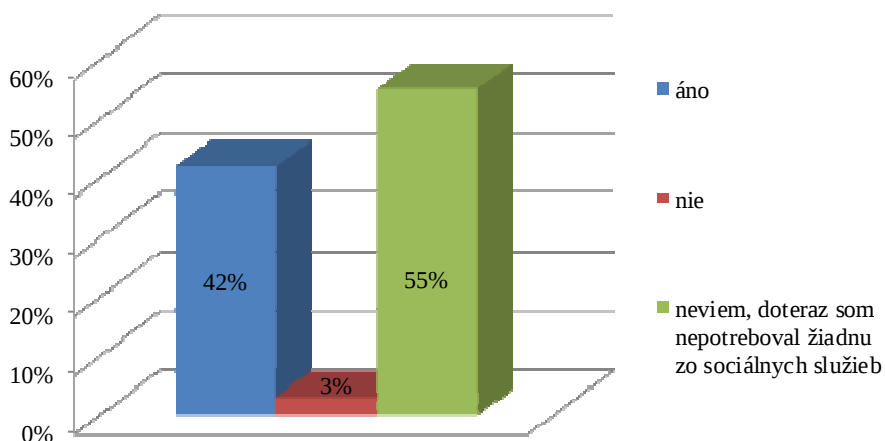
6. Vyhodnotenie informovanosti respondentov o poskytovaných sociálnych službách v meste Medzilaborce

Informovanosť o sociálnych službách	Počet	Počet v %
áno	131	42 %
nie	8	3 %
neviem doteraz som nepotreboval žiadnu zo sociálnych služieb	168	55%

Graf č. 19

Informovanosť o sociálnych službách

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Z uvedenej otázky sme vyhodnotením dospeli k tomu, že nami opýtaní nevedeli, uviesť či majú dostatočné informácie o poskytovaných sociálnych službách v meste Medzilaborce, nakoľko doteraz žiadnu zo sociálnych služieb nepotrebovali (55%). K našej spokojnosti prispeli respondenti, ktorí uviedli, že majú o sociálnych službách Mesta Medzilaborce dostatočné informácie (42%). Len 3 % opýtaných odpovedalo, že o sociálnych službách žiadne informácie nemá.

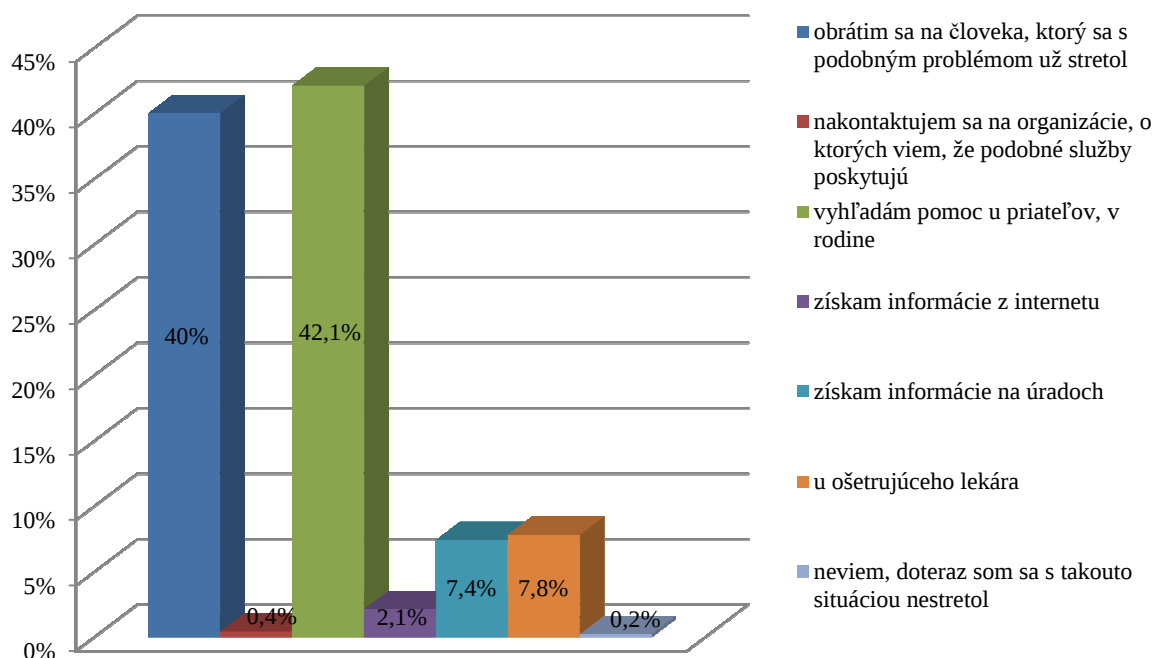
7. Na koho by ste sa obrátili v prípade, ak by ste potrebovali získať informácie o niektorej forme sociálnej službe?

Otázka č. 7	Počet	Počet v %
obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom už stretol	361	40%
nakontaktujem sa na organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú	4	0,4%
vyhľadám pomoc u priateľov, v rodine	382	42,1%
získam informácie z internetu	19	2,1%
získam informácie na úradoch	67	7,4%
u ošetrojúceho lekára	71	7,8%
neviem, doteraz som sa s takouto situáciou nestretol	2	0,2%

Graf č. 20

Vyhľadanie spôsobu získania informácií v oblasti sociálnych služieb

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Na túto otázku odpovedali všetci respondenti. V otázke mohli označiť maximálne tri odpovede. Nie všetci túto možnosť využili. Najviac sa priklonili k možnosti vyhľadať pomoc u priateľov a v rodine (42,1%), ako aj často by sa so žiadosťou o poskytnutie informácie obrátili na človeka, ktorý sa s podobným problémom už stretol (40%). 71 odpovedí (7,8%) sme zaznamenali pri položke, ktorá súvisela s možnosťou informovania sa o formách sociálnych služieb u svojho ošetrojúceho lekára

8. Viete kam by ste sa obrátili so žiadosťou o pomoc, ak by ste ju potrebovali?

Na jednotlivé položky tejto otázky týkajúcej sa žiadosti o pomoc v prípade potreby odpovedali naši respondenti tak ako je uvedené v tabuľke č. 11.

Tabuľka č. 11

	áno	nie
donáška teplého jedla do domácnosti	93,2 %	6,8 %
starostlivosť a opatera o seniora	95,8 %	4,2 %
informácie o práci pre osoby so zdravotným postihnutím	37,1 %	62,9 %
získanie zdravotných alebo kompenzačných pomôcok	34,5 %	65,5 %
starostlivosť o imobilného člena domácnosti	33,5 %	66,5 %
starostlivosť o dieťa so zdravotným postihnutím	31,3 %	68,7 %
pomoc pre osobu ohrozenú závislosťou (alkoholik, narkoman)	50,3 %	49,7 %
v prípade domáceho násillia	80,6 %	19,4 %
v prípade straty bývania	61,9 %	38,1 %

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

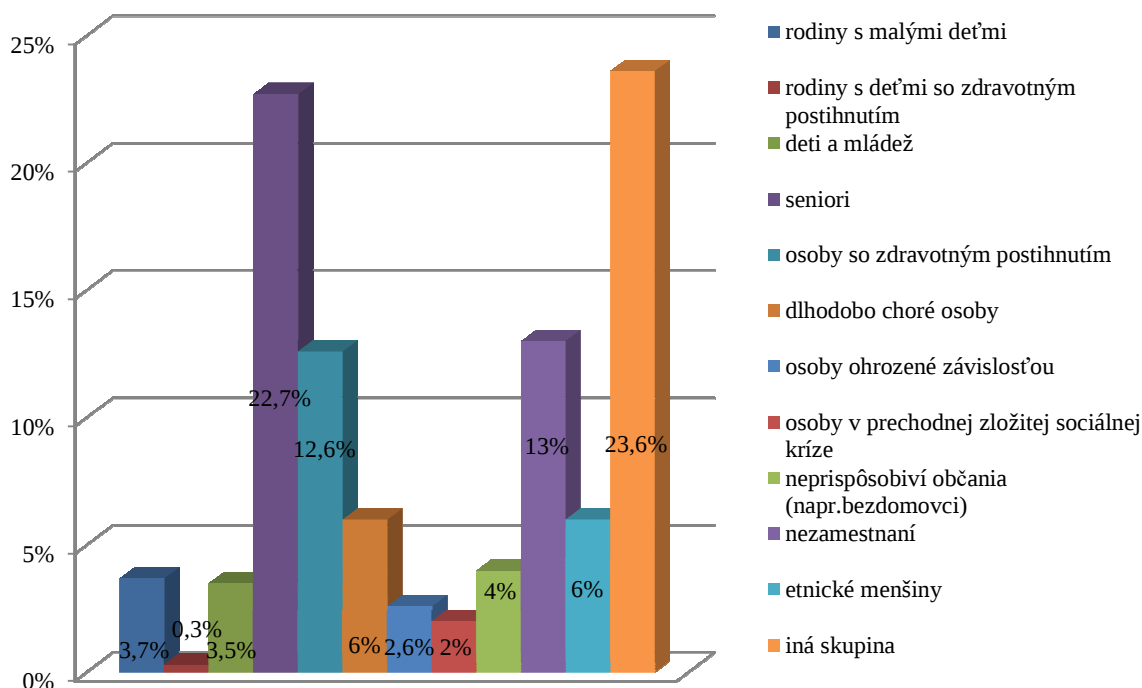
9. Ktoré z nasledujúcich skupín obyvateľov v meste Medzilaborce si vyžadujú, podľa Vás najväčšiu pozornosť?

Otázka č. 9	Počet	Počet v %
rodiny s malými deťmi	34	3,7%
rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím	3	0,3%
deti a mládež	32	3,5%
seniori	209	22,7%
osoby so zdravotným postihnutím	116	12,6%
dlhodobo choré osoby	57	6%
osoby ohrozené závislosťou	24	2,6%
osoby v prechodnej zložitej sociálnej kríze	19	2%
nepriprôsobiví občania (napr. bezdomovci)	37	4%
nezamestnaní	119	13%
etnické menšiny	54	6%
iná skupina (Rómovia)	217	23,6%

Graf č. 21

Skupiny obyvateľov vyžadujúce najväčšiu pozornosť

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Pri tejto otázke mali opýtaní možnosť maximálne štyroch odpovedí. Vyhodnotením tejto položky sme zistili, že podľa názoru opýtaných si najväčšiu pozornosť v meste vyžadujú rómovia, čo uviedlo v otvorenej odpovedi pod názvom iná skupina až 23,6 % respondentov. Z tejto položky je evidentné, čo občanov mesta najviac znepokojuje. 22,7 % sa priklonilo k možnosti venovať viac pozornosti seniorom, nezamestnaným (13%), osobám so zdravotným postihnutím (12,6%). Ďalej podľa opýtaných je potrebné rovnako venovať pozornosť aj dlhodobo chorým osobám a etnickým menšinám (6%), neprispôsobivým občanom (napr. bezdomovci) 4%. Ako ďalej vyplýva z grafu o niečo menšiu pozornosť si v meste vyžadujú rodiny s malými deťmi (3,7%) a deti a mládež (3,5%). Menej pozornosti v meste si podľa našich opýtaných vyžadujú osoby ohrozené závislosťou (2,6%), osoby v prechodnej zložitej sociálnej kríze (2%) a nakoniec rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím (0,3%).

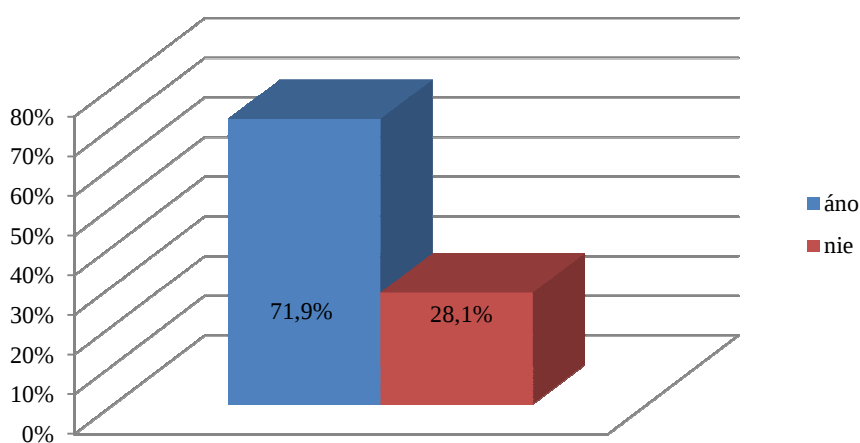

9. Existuje u Vás v rodine nejaký sociálny problém, resp. krízová situácia?

Otázka č. 9	Počet	Počet v %
áno	223	71,9 %
nie	87	28,1 %

Graf č. 22

Sociálny problém v rodine

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Vzhľadom na uvedené výsledky v grafe č. 22 môžeme konštatovať, že v 223 prípadoch je v rodine opýtaných prítomný nejaký sociálny problém resp. krízová situácia (71,9%). 28,1 % respondentov uviedlo, že takýto problém v ich rodine neexistuje.

10. Ktoré služby v súčasnosti využívate Vy alebo Vám blízka osoba?

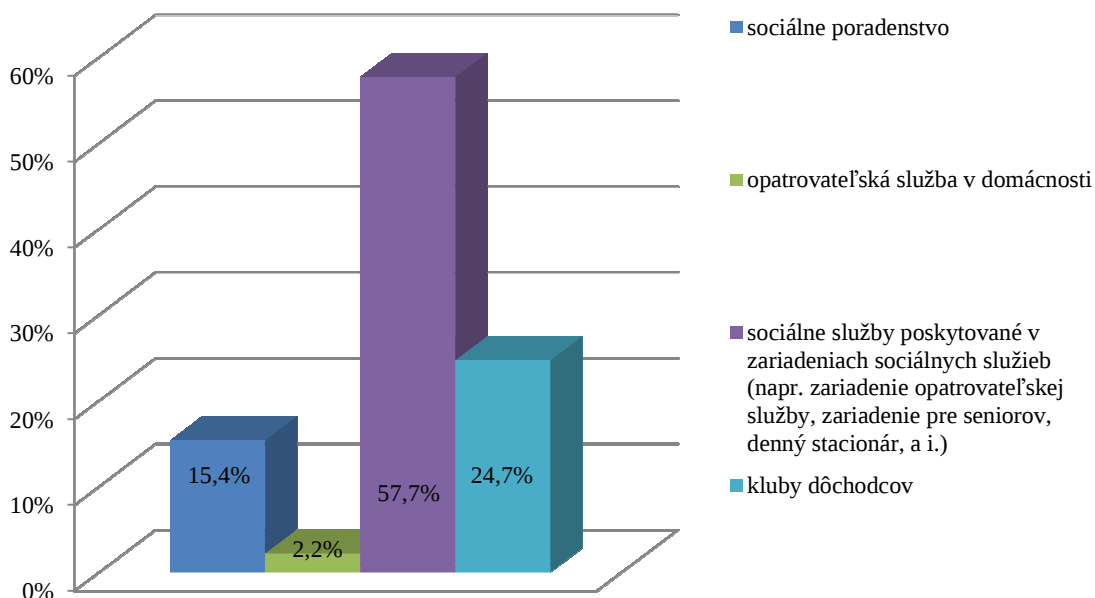
Otázka č. 10	Počet	Počet v %
sociálne poradenstvo	51	15,4%
denné centrá a kluby pre deti a mládež	0	0%
opatrovateľská služba v domácnosti	7	2,2%

sociálne služby poskytované v zariadeniach sociálnych služieb (napr. zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie pre seniorov, denný stacionár, a i.)	191	57,7%
kluby dôchodcov	82	24,7%
zariadenie núdzového bývania pre rodinu s deťmi	0	0%
útulok	0	0%
nocľaháreň	0	0%
iné	0	0%

Graf č. 23

Využívané sociálne služby

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Dotazníkom sme skúmali aký druh služieb je v oblasti sociálnych služieb respondentmi najviac využívaný. Môžeme konštatovať, že najviac využívanými službami sú služby poskytované v zariadeniach sociálnych služieb ako sú zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie pre seniorov, denný stacionár, domov sociálnych služieb (57,7%), okrem

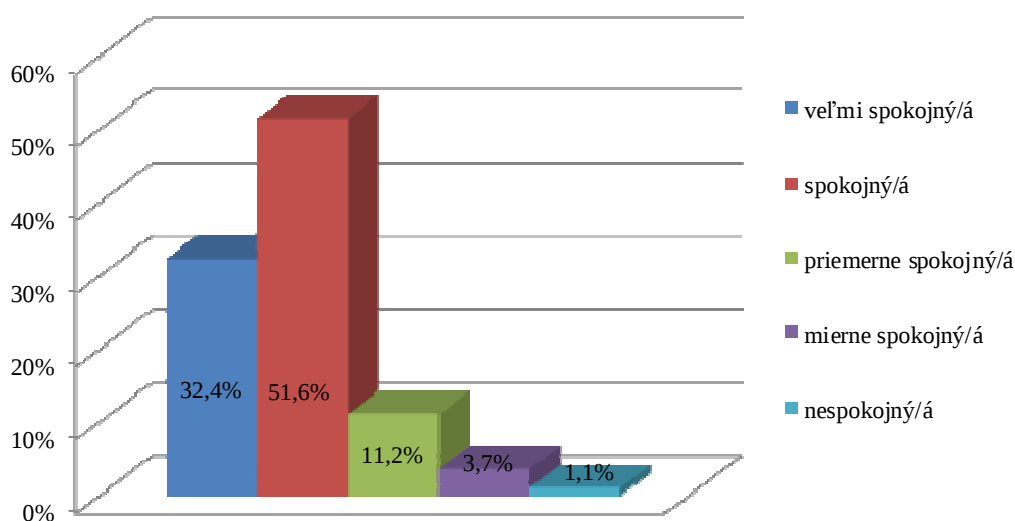
zariadení ako zariadenie núdzového bývania pre rodinu s deťmi, útulok, nocľaháreň, denné centrá a kluby pre mládež, ktoré nie sú našimi respondentmi využívané vôbec (0%). V meste Medzilaborce navštevuje kluby dôchodcov 24,7 % opýtaných. Jednou z využívaného druhu sociálnej služby je aj opatrovateľská služba v domácnosti, ktorú využíva 2,2% respondentov. Tento fakt nasvedčuje tomu, že do nášho prieskumu sa zapojila prevažná časť respondentov vo vyššom veku, tí ktorí sú na poskytovanie sociálnej služby odkázaní. Okrem uvedených služieb využívajú občania aj sociálne poradenstvo (15,4%).

11. Ak ste doteraz využili niektorú zo sociálnych služieb, ktoré poskytuje mesto Medzilaborce, uveďte prosím mieru spokojnosti.

Otázka č. 11	Počet	Počet v %
veľmi spokojný/á	61	32,4%
spokojný/á	97	51,6%
priemerne spokojný/á	21	11,2%
mierne spokojný/á	7	3,7%
nespokojný/á	2	1,1%

Graf č. 24

Miera spokojnosti využívaných sociálnych služieb

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

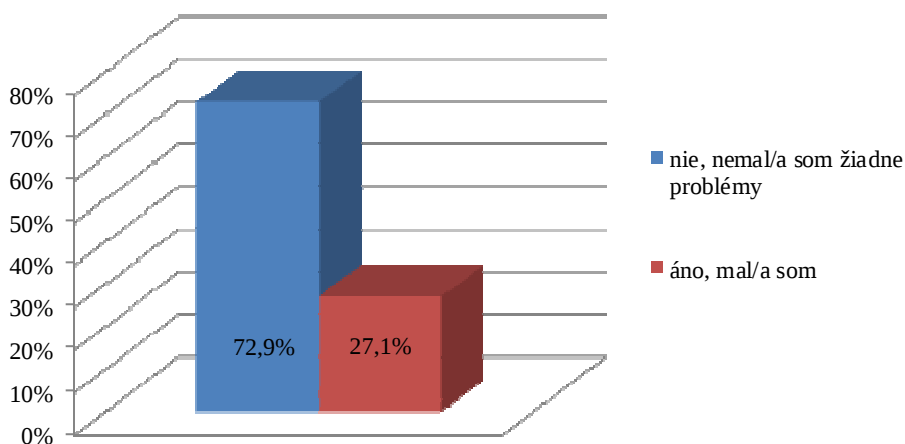
Na otázku odpovedalo 188 respondentov (60,6%). Väčšina respondentov je optimistická pri hodnotení úrovne spokojnosti s poskytovanými sociálnymi službami. Veľkú spokojnosť s poskytovaním sociálnych služieb vyslovilo 61 respondentov (32,4%) a spokojnosť 97 respondentov (51,6%). Medzi respondentmi bolo 21 takých (11,2%), ktorí vyslovili priemernú spokojnosť, 7 respondenti (3,7%) uviedli miernu spokojnosť a 2 respondenti (1,1%) boli nespokojní s poskytovanou sociálnou službou.

12. S akými problémami sa stretávate pri využívaní poskytovaných sociálnych služieb?

Otázka č.12	Počet	Počet v %
Nie, nemal/a som žiadne problémy	137	72,9%
Áno, mal/a som.	51	27,1%

Graf č. 25

Problémy pri využívaní sociálnych služieb

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Pri tejto položke sa mali možnosť respondenti voľne vyjadriť s prípadnými problémami, s ktorými sa pri využívaní poskytovaných sociálnych služieb stretávajú. 72,9 % opýtaných nemá s poskytovanými službami žiadny problém. Najčastejším problémom, s ktorými sa respondenti pri využívaní sociálnych služieb stretávajú je časová náročnosť vybavovania niektorých úradných záležitostí (papierová byrokracia), niektorí vyjadrili s neprimeranými úhradami za poskytované sociálne služby, ktoré sú vysoké. Občania nie sú

dostatočne informovaní o možnostiach a nárokoch pri využívaní sociálnych služieb, nepoznajú legislatívu.

13. Mesto podľa zákona poskytuje, zriaďuje a môže pre rôzne cieľové skupiny zriaďovať nasledovné druhy sociálnych a podporných služieb. Označte tie, ktoré sú podľa Vás najviac potrebné. V rozsahu všetkých častí 13. otázky, prosím označte maximálne 6 možností.

V tejto rozsiahlej otázke dostali respondenti označiť najpotrebnejšie sociálne a podporné služby, ktoré môže obec v zmysle platnej legislatívy poskytovať. Zo širokej škály možností pri výbere jednotlivých druhov sociálnych služieb najvyššie percento odpovedí bolo určené nasledovne:

- *Sociálne služby krízovej intervencie* (útulok 2,2 %)
- *Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi* (pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúlad'ovania rodinného a pracovného života 3,9%)
- *Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku* (rehabilitačné stredisko 20 %, zariadenie pre seniorov 13,3 % a zariadenie opatrovateľskej služby 11 %)
- *Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií* (krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií 1,3 %)
- *Podporné služby* (jedáleň 1,8 %).

Tabuľka č. 12

Sociálne služby krízovej intervencie	
Nocľaháreň	0%
Domov na polceste	0,5%
Zariadenie núdzového bývania	0%
Útulok	2,2%
Nízkoprahové denné centrum	0%
Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života	3,9%
Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	0,7%
Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu	0,2%
Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	
Zariadenie podporovaného bývania	0,3%
Zariadenie pre seniorov	13,3%
Zariadenie opatrovateľskej služby	11%
Rehabilitačné stredisko	20%
Domov sociálnych služieb	8,5%
Špecializované zariadenie	0,9%
Denný stacionár	10,6%
Opatrovateľská služba	9,5%
Prepravná služba	8,6%
Sprievodcovská služba a predčitateľská služba	0%
Tlmočnícka služba	0%
Sprostredkovanie tlmočnickej služby	0%
Sprostredkovanie osobnej asistencie	0,2%
Požičiavanie pomôcok	4,9%
Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií	
Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	0,9%
Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	1,3%
Podporné služby	
Odlahčovací služba	0,4%
Integračné centrum	0%
Práčovňa	0,1%
Pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností	0%
Jedáleň	1,8%
Stredisko osobnej hygieny	0,2%

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

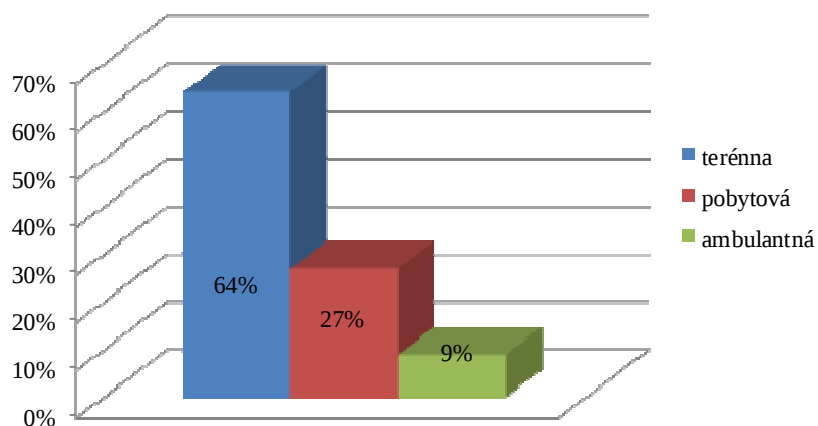

14. Aká forma poskytovania sociálnej služby by Vám najviac vyhovovala?

Otázka č. 14	Počet	Počet v %
terénna	195	64%
pobytová	66	27%
ambulantná	49	9%

Graf č. 26

Forma poskytovania sociálnej služby

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

Na otázku odpovedali všetci respondenti. Najviac z nich by uprednostnilo terénnu formu sociálnej služby (služba prichádza za klientom) a je poskytovaná v prirodzenom rodinnom prostredí (64%). Pobytovú formu by zvolilo (27%) opýtaných a za sociálnou službou v podobe ambulantnej by dochádzalo (9%) respondentov.

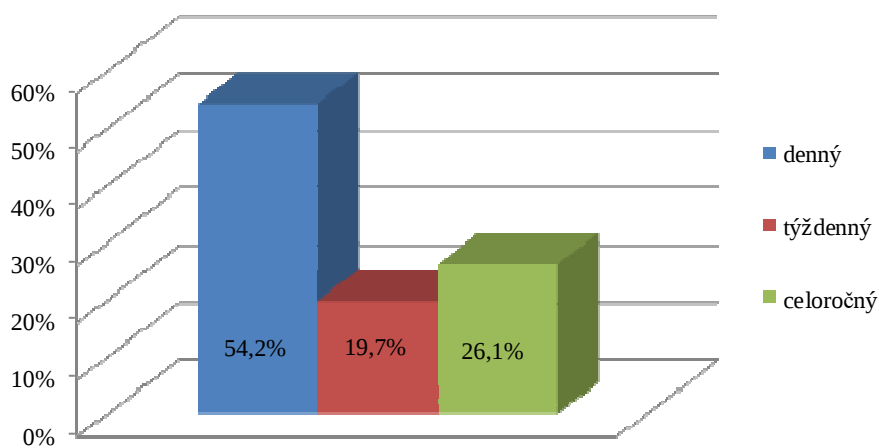
15. Aký rozsah poskytovania sociálnej služby by Vám vyhovoval najviac?

Otázka č. 15	Počet	Počet v %
denný	168	54,2%
týždenný	61	19,7%
celoročný	81	26,1%

Graf č. 27

Rozsah poskytovania sociálnej služby

/Zdroj: Vlastné spracovanie/

K otázke rozsahu potreby poskytovania sociálnej služby sa vyjadrilo 100 % respondentov. Domnievame sa, že údaje získané z tejto položky nemusia byť relevantné, nakoľko respondenti si mohli zameniť rozsah a formu poskytovanej sociálnej služby. To znamená, že ak niekto uviedol v predchádzajúcej otázke terénnu alebo ambulantnú sociálnu službu uviedol jej rozsah celoročného poskytovania, čo nie je v súlade s legislatívou pretože takýto celoročný rozsah poskytovania sociálnych služieb sa týka len pobytovej formy sociálnej služby.

16. Aké sociálne služby alebo zariadenia poskytujúce sociálne služby podľa Vás chýbajú vo Vašom meste a sú potrebné?

Touto otázkou, kde mali respondenti možnosť voľnej odpovede sme dospeli k záveru, že najviac občanov by v meste uvítalo opatrovateľskú službu bez platenia úhrady. Uvádzali, že keď sú finančné prostriedky na sociálne služby v zariadeniach, mohla by byť takto finančne zabezpečená aj opatrovateľská služba. Niektorí uviedli potrebu zriadenia ďalších zariadení sociálnych služieb ako sú zariadenie pre seniorov, denný stacionár, rehabilitačné stredisko. Taktiež by uvítali požičiavanie kompenzačných pomôcok. Zaznamenali sme aj niekoľko odpovedí týkajúcich sa zdravotne postihnutých občanov, ktoré prevažne súviseli

s vybudovaním bezbariérových prístupov. Občania postrádajú zariadenie na krátkodobé umiestnenie príbuzného počas víkendov a vo večerných hodinách, keď rodina potrebuje odcestovať mimo bydliska či už krátkodobo alebo dlhodobo, nakoľko opatrovateľská služba sa poskytuje len počas pracovných dní.

Zaznamenali sme aj viacero odpovedí a požiadaviek, ktoré nesúvisia s poskytovaním sociálnych služieb v zmysle zákona o sociálnych službách. Väčšinou občanov mesta trápi problém s rómskou komunitou. Taktiež uvádzali potrebu vytvorenia zábavno – športového centra, vytvorenie letných detských táborov aj pre postihnuté deti a zaznamenali sme aj potrebu realizovania viacerých kultúrnych podujatí.

4.2 SWOT analýza

Je jedným zo základných nástrojov strategického plánovania a rozvoja, používaná na hodnotenie silných a slabých stránok, príležitosti a hrozieb, ktoré spočívajú v danom projekte, ktorého výsledkom je realizácia konkrétneho cieľa. Obsahuje monitorovanie interného a externého prostredia organizácie. Základom SWOT analýzy je jasne definovaný cieľ a postup krokov, ktoré to majú zabezpečiť. Ak je cieľ jasne definovaný, SWOT analýza sa môže použiť ako manažérska podpora k dosiahnutiu cieľa.

Silné stránky/Strenghts/ - vlastnosti organizácie, ktoré jej môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa,

Slabé stránky/Weaknesses/ - vlastnosti organizácie, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa,

Príležitosti/Opportunities/ - externé podmienky, ktoré môžu dopomôcť organizácii k dosiahnutiu cieľa,

Ohrozenia/Threats/ - externé podmienky, ktoré môžu sťažiť dosiahnutie cieľa.

SWOT analýza slúži na objektívne posúdenie poskytovania sociálnych služieb v regióne a možnosti riešenia, hlavne nedostatkovosti poskytovania sociálnych služieb pre jednotlivé sociálne skupiny. Pre účastníkov komunitného plánovania je SWOT analýza nástrojom pre budovanie sociálnych vzťahov, v rámci poskytovania sociálnych služieb a budovania sociálnej siete, ale je hlavne nástrojom aktualizácie a kategorizácie už spomínanej sociálnej siete. Určuje hlavne priority, selektuje sociálny obraz a zmierňuje sociálne nedostatky.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

S - Silné stránky	W - Slabé stránky
➤ Poloha mesta v blízkosti hraníc s Poľskou republikou, mesto obklopené prírodou a chránenou krajinnou oblasťou Východné Karpaty ➤ Podpora rozvoja sociálnych služieb projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených a vylúčených skupín ➤ Rozvinutá terénna sociálna práca ➤ Komunitné centrum ➤ Záujem mesta a podieľanie sa na rozvoji sociálnych služieb ➤ Zmapovanie terénu (Rómovia, seniori) ➤ Existencia sociálnych zariadení, v ktorých sa poskytujú sociálne služby ➤ Dostupnosť ľudských zdrojov, zvyšovanie kvalifikácie ➤ Odbornosť pracovníkov, dlhoročná skúsenosť s cieľovou skupinou.	➤ Bariérovosť v rámci mesta z hľadiska prístupu k objektom občianskej vybavenosti vrátane úradov a kultúrnych inštitúcií, a tiež v rámci interiéru objektov v meste pre občanov so zdravotným postihnutím a z hľadiska pohybu občanov so zdravotným postihnutím po meste – chodníky, prechody pre chodcov (tiež bez signalizácie pre nevidiacich) ➤ Nedostatočné finančné zdroje na samotnú realizáciu v rámci sociálnych služieb ➤ Nízky záujem komunit riešiť svojpomocne, problémy s nimi súvisiace ➤ Vysoká miera nezamestnaných, hlavne u minoritnej spoločnosti ➤ Nerozvinutá dobrovoľnícka činnosť ➤ Absencia mestskej polície ➤ Predsudky, ktoré majú prevažne latentnú podobu vo vzťahu majoritnej spoločnosti k minorite.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

O - Príležitosti	T - Ohrozenia
➤ Zvýšenie pracovných príležitostí formou výstavby priemyselnej zóny v meste. ➤ Štrukturálne fondy EÚ ➤ tzv. aktivačné práce ➤ Dotazníková forma, ako metóda na zistenie o informovanosti, kvalite a kvantite poskytovania sociálnych služieb. ➤ Možnosť implementácie projektov zo zdrojov EÚ. /FSR/ ➤ Samotný komunitný plán ako zdroj inšpirácie pre ďalšie vytváranie sociálnej siete v meste. ➤ Koordinácia medzi účastníkmi komunitného plánovania sociálnych služieb. ➤ Využívanie finančných kapacít z hľadiska efektivity určených pre sociálnu oblasť. ➤ Zákon o štátnom fonde rozvoja bývania umožňuje stavať nájomné byty a poskytuje finančnú podporu ➤ Legislatívne úpravy.	➤ Starúca populácia ➤ Ubúdajúci počet obyvateľov a ekonomicky aktívnych obyvateľov pracujúcich v meste ➤ Vysoký podiel nezamestnaných mladých ľudí a dlhodobo nezamestnaných občanov ➤ Migrácia, odliv mladých ľudí ➤ Nezamestnanosť ➤ Nárast chudoby ➤ Finančná negramotnosť mnohých občanov, nevýhodne úvery ich sťahujú do chudoby ➤ Výskyt sociálno patologických javov(alkoholizmus, drogová závislosť) ➤ Marginalizované rómske komunity, ktoré svojimi prejavmi správania, ničia sociálnu súdržnosť medzi občanmi mesta ➤ Zvyšovanie nákladovosti pre možnosť využívania sociálnych služieb ➤ Možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej a zdravotnej sféry.

5 ZÁVER

Komunitný plán sociálnych služieb je neustále živý proces zisťovania potrieb, musí pružne reagovať na meniaci sa dopyt v závislosti na potrebách. Budúcnosť a ďalšie etapy komunitného plánu a realizácia cieľov plne preukáže, či sa podarilo vytvoriť dokument, ktorý by v sebe zahŕňal odborné znalosti a aj názory a spätné väzby od užívateľov služieb a obyvateľov mesta pri zohľadnení súčasného i budúceho jeho sociálneho vývoja.

Dôležitosťou z hľadiska priorít pre komunitné plánovanie, nie je samotný dokument. Ten má slúžiť ako nástroj alebo indikátor na čerpanie a inšpiráciu pre účastníkov komunitného plánovania. Komunitný plán má slúžiť ako faktor, ktorý ovplyvní:

- *konsenzus medzi účastníkmi*, ktorým rozumieme dohodu, ústupok, ktorý je neodmysliteľným článkom pre rozvoj sociálnej siete nielen v našom regióne, našom meste ale v každej oblasti. Preto je potrebné zohľadniť potreby, hodnoty a záujmy, ale hlavne v súvislosti k objektívnemu posúdeniu sociálneho deficitu,
- *realizáciu*, uskutočnením určitých cieľov a zámerov a to hľadaním zdrojov, ktorých je málo, no ich efektívne využitie, môže priniesť blaho pre jednotlivé sociálne skupiny, ktoré to najviac potrebujú,
- *kategorizáciu* (primárne, sekundárne problémy), určovaním priorít, vízií a v nadväznosti so sociálnou realizáciou je smerodajná a má selektívny charakter,
- *legislatívu*, ktorá je neodmysliteľnou súčasťou v rámci sociálneho plánovania,
- *pasivitu v sociálnej oblasti*,
- *zvýši záujem verejnosti*.

Spomenuté faktory sú v rámci plánovania veľmi dôležité a iba ich spojením vznikne konkrétny cieľ.

Komunitný plán má tendenciu zvýšiť právne vedomie, záujem verejnosti o sociálne služby a znížiť sociálnu pasivitu. Pre budúcnosť ma mať charakter preventívny, kuratívny a akčný smerujúci k dosiahnutiu cieľa. Realizačný tím týmto vyjadruje poďakovanie, všetkým jednotlivcom, inštitúciám a organizáciám, ktoré sa podieľali na príprave komunitného plánu či už priamo alebo nepriamo a verí naďalej v ďalšiu spoluprácu. Veľmi si vážime všetky podnety, komentáre a pripomienky, ktoré boli samozrejme zohľadnené a otvorila bránu do sociálneho sveta v našom meste.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Našou snahou je aby sa komunitný plán stal trvalou súčasťou plánovacej praxe a prispel k rozvoju a skvalitneniu života občanov nášho mesta.

Spracovali:

Referát sociálnych služieb – PhDr. Vladimíra Begeniová

Ing. Barbara Repčíková